

A

A, a

يەكەم تىپى (پىتى) زمانى ئىنگلىزچە،
دەنگى (ئەى) ھەيەو، بۇ زۆر باشەش
(پلە-نمرە) بەكاردېت.

A:

بزوينەرە فلۆپى، لە بەرنامەى خستنهگەرى
ويندۆزو ھەندىك بەرنامەى دىكەدا ئەم
ھىمايە برىتییە لە يەكەم بزوينەر كە
فلۆپییە، يان بەشىكى سەرەكیە لە
بەرنامەكە (ويندۆز، ...).

A to d converter

گۆرەرى ئەنەلوگ بۇ ژمارەيى.

Abacus

ژمىرەر، ئامىرئىكى مورودارەو بۇ مەبەستى
فىرکردن بەكاردېت.

ABIOS (Advanced Basic Input
/Output system)

سىستەمى بنچىنەيى پىشكەوتوو بۇ
داغلكردن و ۋەرگرتنەۋەى زانىارى.

Abilene

ناوى پۆلەكانى Internet2، و ھەردوو
پروژەكانى بنچىنەيى UCAID كە
كورتكراۋەى (University
Corporation for Advanced
Internet Development)

Abnormal end

كۆتايى نا ئاسايى.

Abort

وہستان، به ئەنجام نەگەیشتن، وەستانی بەرنامەیهکی کۆمپیوتەرە کاتیك هەندیک هەلە پروو دەدات، که ناتوانریت لهو کاتەدا هەلەکان راستبکریڤنه.و.

Absolute error

هەلەى تەواو.

Absolute loader

هەلگرتنى تەواو، بارکردنى تەواو، مەبەست داگرتنى بەرنامە، یان زانیاری کۆکراوہیە له ناوئیشانیکی تەواودا بۆ بیری (زاکیهه) ئامیرهکه، پیش جیبه جیکردن و، کارپیکردنى.

A/B switch box

دووانه بگۆر، بگۆری جووت.

A-bus

گويزهوههى ناوهکی.

Ac

شەپۆلى ناوبەناو، تەوژم و تەزووی به نۆره.

.ac

له تۆرهكانى ئىنتەرنىت دا، ئەم

کورتکراوہیە سوودی لیۆهردەگیریت بۆ

پاشگری مائپهههکان، که تایبهته به

دامهزراوه زانستیهكانى جيهان وهکو:

(زانستگه (زانکو)کان، ئەکادیمیایکان،

فیرگهکان و ...)و، ئەم کورتکراوہیە له

وشههى academyوهرگیراه.

نموونه بۆ ئەم پاشگره:

-ناوهندی زانستی ئۆکسفۆرد.

www.ox.ac.uk

-زانستگه (زانكۆ)ى تۆكيؤ.

www.u-tokyo.ac.jp

Acceptable user policy

سياسهتى بهكارهينانى پەسەندكراو،
سياسهتى بهكارهينانى گونجاوهو
كورتكراوهكهى (AUP)يه.

Access

گەياندن، گەيەنراو، بەردەوام، كردارى به
دووا گەپرانى زانيارىيەكانە، يان
خويندەنەوهى، يان نوسىنى لەسەر يەكهى
هەلگرتن و پاراستن (سەيف). ئەم وشەيه
ماناى جۆر بەجۆرى هەيه وهكو پەيوەندى
به ئىنتەرنېتەوه (Internet access) يان
به ماناى جۆرى پەيوەندى و گەياندن.

Access gate

دەروازەى گەياندن، دەرچەى گەياندن

Access, immediate

گەياندى خيړا.

Access level

ئاستى گەياندن.

Access line

هېلى گەياندن، هېلى پەيوەنديکردنى
هەميشەيه له نيوان خالى كوتايى و
كۆمپيوتهردا.

Access number

ژمارهى گەياندن، ژماره تەلەفونە
سەبارەت به سوود وەرگرتن بۆ
پەيوەنديکردن به يەك (Isp) يەوه
بهكاردى.

Accessories

زىادكراوهكان.

Accessory

ئامبىرى يارمەتيدەر.

Accessory program

بەرنامەى پاشكو.

Access privileges

ئىمتىيازاتەكانى گەياندن، پىگەپىدەرى

خويىندن يان چاكسازى فايەلەكانە لە يەك

تۆردا.

Access provider

بۇ زانىارى تەواو سەيرى (Internet

ISP (service provider) بكة.

Access random

گەياندىنى ھەرەمەكى.

Access right

مافى گەياندن.

Access speed

خىرايى گەياندن.

Access time

كاتى گەياندن .

ACCU (Association of C and C ++ user)

كۆمەلەى بەكارھىنەرانى C و C++.

ACF (Advanced communications Function)

فەرمانى پەيوەندىيە پىشكەوتووهكان.

ACK

نیشانەى ئاگادارى و ھەستىپىکردنى

وەرگرتن، ئاگادارىيە بە وەرگرتنى پەيام

(نامە) لە تۆرى پەيوەندىيەكانەوہ.

Acknowledge

ھەستىكردن بە گەياندىن، بۇ ۋەلامدانەۋە، بۇ بە دەنگەۋە ھاتن و ۋەلامدانەۋە، بۇ ناۋىشانى كەسىك، يان پەيامىك.

Acknowledge mail

نامەى ھەستىپىكردن و ئاگادارى بە گەياندىن، ھىماى نىرەرە بۇ ۋەرگر، دوۋاى ۋەرگرتنى پەيامى ئەلكترۋنى و ئاگادار كىردنەۋەى نىرەر لە پىگەيشتن و خۋىندنەۋەى نامەكە.

Acknowledgement

ھەستىپىكردن و ئاگادار كىردنەۋە بە ۋەرگرتن.

Acoustic modem

مۇدىم جۇرى جىاۋازى زۇرەۋ، دەبىتتە ھۇى گۇپىنى ھىما كارەبايىەكان بۇ ئاۋازى

تەلەفۇنى و، بە پىچەۋانەشەۋە. ئەم گۇرئەش پروو دەدات بەھۇى گەيەنەرى دەنگىەۋە.

Acoustic treatment

پچرانى دەنگى، جىاكەرەۋەى دەنگى، داپرىن و دەۋورخستەنەۋەى دەنگى.

Acrobat

بەرنامەى ئەكرۇبات. يەككە لە بەرنامە ناسراۋەكانى كۇمپانىاى ئەدۇب بۇ بەرھەمىنانى بەرنامەكان و، لە بوارى تەكنەلۇژىاى ئىنتەرنېت دا سوۋدى زۇرى لى ۋەردەگىرېت بۇ گۇپىنى فايلە ئاسايىەكان بۇ فايلى PDF كە كورتكراۋەى (Portable Document File) ھو، لەم بارەشدا كىشى فايلەكان كەم

دەبىتتەو، لە تىكچوونى فۇنتىش دەپپارىزى.

Acrobat reader

بۇ خويىندەوئى فائىلى ئەكرۇبات بەكاردىت و، بۇ زانىارى زياتر سەيرى ئەكرۇبات بكة.

Acronym

زاراوهى يەكەمى، ناولىنانى كورت، ووشەيەكى كورتكراوئىو پىكھاتوو لە پىتى جياوازو، وەكو ووشەيەك دەخويىندىتتەو بەلام ھەر پىتەو ووشەيەكى سەربەخويەو، مانايەكى ھەيە، ئەم ووشەيە (acronym) لە زمانى يونانىدا، بە ماناي (ناو) و (كۆتايى)، ئەوپەرى) دىت، وەكو (FORTRAN) و

ووشەى RAM و ووشەى Basic و ئەم ووشو و زاراوانەى خوارەو:

AND Any Day Now

AFAIK As For As I Know

AFK Away From keyboard

B4N Byte for Now

BAK Back At keyboard

BBL Be Back Later

BCNU Be seeing You

BEG Big Evil Grin

BFD Big Fucking Deal

BFN Bye For Now

BRB Be Right Back

BTW By the way

CU see you

CUL, CUL & R see you later

DIKU Do I know you?

EG Evil Grin

F₂F Face to Face
FUD Fear, uncertainty and
Doubt
FWIW For what Its worth
FYI For your Information
G/<G> Grin
GA Go Ahead
GAL Get A Life
GD&R Grinning, Ducking and
Running
GMTA Great Minds Think
Alike
IAC in Any Case
IANAL I Am Not a Lawyer
IC I see
IIRC IF I Recall/ Remember
correctly
IMHO In My Humble/ Honest
Opinion

IMO in My Opinion
IOW In other words
IRL in Real Life
JK just kidding
L&R Later
LOL Laughing out Loud
NRN No Reply/ Response
Necessary
OIC Oh, I see
OTOH On The Other Hand
PDA public Display of
Affection
PITA pain In the Arse
RL Real Life
ROFL Rolling on Floor
Laughing
RSN Real soon now
RTFM Read the Fucking
Manual

SNAFU Situation Normal, All
Fucked UP
SO Significant Other
TIA Thanks In Advance
TPTB The power that be
TTFN Ta Ta for Now
TTYL Talk To you later
TYVM Thank you very Mach
VBG Very Big Grin
WB welcome Back
WTH what the hell
YMMV your Mileage May
Very

سهرنج: ئەم کورتکراوانه ژمارهیان نزیکه‌ی
(٣٥) ههزار ده‌بیټ و، گهر خوای گه‌وره
ته‌مه‌ن بدات (إنشالله) و، ته‌ندروس‌تیم باش
بیټ (پشت به‌خو)، ئەوا: له‌ فهره‌نگیکدا

هه‌موویان چاپ ده‌که‌م، لی‌ره‌داو له‌م
فهره‌نگه‌ بچوکه‌دا ته‌نها گرنه‌که‌کان باس
ده‌که‌ین.

Action

کار، کردار، جو‌له.

Action message

په‌یامی کار، نامه‌ی کار.

Activation

چالاکی.

Active

چالاک.

Active document

دوکیومینتی (به‌لگه‌نامه‌ی) چالاک.

Active file

فایلی چالاک.

Active movie

فىلمى چالاک، تەكنەلۇژىيە سەبارەت
سوود وەرگرتنى مايكروسۇفت بۇ
چالاککردنى دەنگ و، تەسۋىر لە رېگەي
ئىنتەرنىتەوہ.

Active program

بەرنامەي چالاک، بەرنامەيەكى دابەزىنراوہ
بۇ ناو نامىرى كۇمپىوتەرو كار كىرنە پىي.

Active server page

لاپەرەي خىزمەتگوزارى ئەلكترونى چالاک،
كورتكراوہكەي ASP-يە.

Active window

پەنجەرەي چالاک، بەشىكە لە شاشەي
بەكارهينانى چالاکى ھەنووكەي.

Activex

تەكنەلۇژىيە ئەكتىف ئىكس، كۇمەئىكە لە
تەكنەلۇژىيە كە گونجاوہ پىكھاتەكانى
پروگرامسازى لە گەلىان كار بكات، لەناو
ژىنگەي تۇرى پەيوەندىەكاندا.

Activex control

رەگەزى دەستبەسەردا گرتنى تەكنەلۇژىيە
ئەكتىف ئىكس.

Activity level

ئاستى چالاکى، پلەي چالاکى

Activity light

پووناكى كار

Activity loading

ھەلگرتنى چالاک، پى ھەلگرتنى چالاک،
رېگەيەكە بۇ ھەلگرتن و شارا كىرنى
بەشەكانى فايلە زۇر چالاکەكان، كە تواناي

دياريكردنى شوپن و خيراىى گونجاوى
ههيه.

Activity window

په نجه ره ى كار.

ACU (Automatic
communication unit)

يه كه ى په يوه نديكردنى خوئى

.ad

سنوورى ئه ى دى، بوارى ئه ى دى.

A/ D (A to D)

گوپره ى پيوه ى ئه نه لوگ بو دي جيتال.

Ad

كورتكراوه ى ووشه ى (advertisement)

ه، كه به ماناى ئاگادارى، ديت، له

ئىنتەرنېت دا، به بلاوكردنه وه ى سهر

پرووى لاپه ره كانى وئب دهوترىت، واته:

ريكلام و ئاگادارىيه كان و بلاو نامه كان، كه
دهتوانرىت نووسىن بىت، يان وئنه گىراو،
وه كو يه ك بانهر (Banner) به قه باره ى
460x80 يان قه باره و شيوه يه كى تر.

Ad click

بگه پزروه بو (click right).

Ad space

بو شايى ژوورى لاپه ره ى وئب كه به
جوړىكى بهرچاو بو ئاگاداركردنه وه
نواندنه.

Adaptor

گونجینه ر

ADB (Apple Desktop Bus)

گويزه ره وه ى گشتى بو پرووى شاشه يى
ماكنتوش .

Address

ناونیشان.

۱- ناونیشانی پۆستی ئەلکترونی E- (Mail).

hemnymela@yahoo.com
dr.hemnbarznji@yahoo.com

۲- ناونیشانی ئای پی (IP Address).

۳- ناونیشانی ئینتهرنیټ، که به URL ناودهبریت و، URL-یش

کورتکراوهی Uniform Resource Locator وهکو:

http://www.kurdistanet.org
http://www.kurdistanpost.com

کاتیڤ ئەو ناونیشانه دهنوسیت و، دهیکهیتهوه، مالبهکه دیته سهه پووی

شاشهکهو، هه میسه (یو، ئار، ئیڤ)هکان به http:// دهست پیدهکات که کورتکراوهی ووشهکانی (hypertext transfer protocol) ه، دوای http:// مالبهکهکان و ناونیشانهکان به www. دهست پیدهکهن و، پاشان ناونیشانی مالبهکه (Domain name) و له کوتایشدا پاشگریڤ (.com, .org, .edu, .ac,) .(...

Addressable location

شوینی (ناوچهی) گونجاو بو ناونیشان.

Addressable point

خالی گونجاو بو ناونیشان.

Addressable register

تۆمارکردنی گونجاو بو ناونیشان.

Address absolute

ناونىشانى رەھا، ناونىشانى تەواو.

Address book

پەرتووكى ناونىشان، بەرنامەيەكە بۇ كارئاسانى بەكاربەرانى پۆستى ئەلكترۆنى (E-Mail) سوودى لىوهردەگىرېت، بۇ ناردنى نامەو پەيام بە شىوہيەكى ئاسان و سادە بۇ بەكارھيئەنەر.

Address conversion

گۆپرەرى ناونىشان

Address direct

ناونىشانى راستەوخۇ

Address, double

ناونىشانى جووت، دووانە ناونىشان

Address effective

ناونىشانى راست، يان كردارىانە.

Address external device (ED)

ناونىشانى ئامپىرى دەرەكى.

Address indirect

ناونىشانى ناراستەوخۇ.

Addressing mode

بارەكانى ناونىشان.

Addressing, specific

ناونىشانى ديارىكراو، ناونىشانى رەھا.

Address mask

داپۆشەرى ناونىشان، شارەرەوہى ناونىشان. جۆرىكە لە بتەكان (Bits) و نرخى دووانىيەو بەكارديت بۇ شاردنەوہى بەشىكى ناونىشان، بەكارھيئانى ئەم جۆرو شىوہيە بە گشتى بۇ خویندنەوہى تۆپرى پەيوہنديەكانە، يان بەشىك لە تۆپرى

لاوهكى لەناو توپرى ئىنتەرنېت دا، يان
ناونىشانى پروتوكولى ئىنتەرنېت، كه
لىرەدا ئەمەيان مەبەستى سەرەكىيە،
وهكو:

207.37.253.203

مالپەرى ئەو شىۋە شارەدەنەو داپوشىنەى
سەرەو بەم جۆرەيە:

www.atkearney.com

Address part

بەشى ناونىشان.

Address sign

بگەرپرەو بۇ @، At Sign.

Administrator (admin)

بەرپرەو بەرى بەرپرس.

۱- بەرپرەو بەرى نەزم (سىس ئەدەمىن)،
مەبەست لە كەسىكە كه بەرپرس و
بەرپرەو بەرى توپرىك بىت.

۲- بەرپرەو بەرى بەرنامە رېژى و ئاگادارى.

AND

توپرى ژمارەيى پېشكەوتوو.

Adobe

كۆمپانىيە ئەدۇب. كۆمپانىيە پەرەپېدانى
بەرنامەكانە، لە ناوياندا بەرنامەى
ناسراوى ئەكرۇبات و، بەرنامەى پۇست
سكرىپت و ھى تىرىش.

Adobe acrobat

پرورانە Acrobat reader, Acrobat بۇ

زانبارى پىويست.

Adobe Illustrator

رەوتى كۆتايى و، ۱۶ تا 80kbps رەوتى
بالا بگويزرېتەوہ.

Advanced Research project
Agency (ARPA)

دەزگاۋ، پىكخراۋى پروژەى لىكۆلېنەوہى
پىشكەوتوو. ئارژانسى پروژەى
لىكۆلېنەوہى پىشكەوتوو.

Advanced Research project
Agency network (ARPANET)

تۆپى ناوہندو پىكخراۋى پروژەى
لىكۆلېنەوہى پىشكەوتوو. تۆپىكى
پەيوەندى فراوانەو ژمارەىكى زۆر نامىرى
كۆمپىوتەر لەخۆ دەگرېت كە ھەموويان
گرېدراون بە يەكتەرەو، لە پاستىدا پەرەى
پىدراوہ، بووہ بە تۆپى ئىنتەرنېت.

ئەدۆب ئلستەرەيتەر.

بەرنامەىكى ناسراۋى كۆمپانىيائى ئەدۆبەو
تايبەتە بە كۆمپىوتەرى ماكنتۆش و،
بەرنامەىكى وىنەى بەيانى پىشكەوتووہ.
Adobe system Inc.

نەزمى (نيزامى) ئەدۆب.

ADSL (Asymmetric Digital
subscriber Line)

ھىلى بەشداربوونى ژمارەى (دىجىتالى)
نارووبەپرو (ناراستەخۆ).

تەكنەلۇژىيەكە، كە ھىلى ئاسايى
تەلەفونى بە ھىلى دىجىتالى خىراى
گويزەرەوہ گرى دەدات و، دەتوانرېت
زانبارى بە خىراى ۱,۵ تا 9Mbps

Advanced RISC (Reduced Interaction set computing)
تەكنەلۇژىيە (RISC) پېشكەتتۇر.
Advanced Version
نۇسخە (نەوھى) پېشكەتتۇر.
Advanced game
يارى پېشكەتتۇر، جۇرىكە لە يارى، كە بەكارھىنەر تىيادا توشى ترسناكى دەپىت و، جەربەزانە لە گۆرەپانى يارىيەكەدا خۇى دەنۇنى.
Affiliate programs
بەرنامەكانى پەيوەندى و گرتنەخۇو، بوون بە ئەندام.
AFK (Away From keyboard)
دوور لە تەختە كليل (كيبۇرد).
Agenda

بەرنامە پېشكەتتۇر، بەرنامە پېشكەتتۇر.
Agent
بەرنامەيەكە، و بۇ گەران بەكاردىت و، بگەرە لە تۇرى ئىنتەرنىتدا بە دوواى زانىارى ديارىكراودا، بە بەكارھىنەنى شىوھو پېرست و ناوھپۇكى جىاواز.
AI (Artificial Intelligence)
زىرەكى دەستكرد.
AIFF (Audio Interchange File Format)
شىوھەكى دەنگىيە، كە لە بنچىنەدا بەكاردىت لەگەل ئامىرى كۆمپىوتەرى (silcon Graphic and Apple). ئەم تەكنەلۇژىيە كاردەكات لەسەر ھەلگرتن و

كۆمەلەيەك بەكاربېت، يان بۆتەنھا كەسپك
و، بەزۆرى لە دروستكردن و بەكارھيئاننى
نامەى ئەلكترۆنى (E-Mail) و، ژورەكانى
چات بەكاربېت و، ھەندىك جار ئەو ناوہ
خوازراوہ دووبارە دەبېتەوہ لە
ئىمەيلەكاندا وەكو `webmaster@-----`
`.com` - و تەنھا ناوى مالپەرەكەو دوواى
@ دەگۆرېت.

Alignment

يەدەك، جىگەرەوہ.

Alpha

ئەلفا، ئەلف بى، ئەلف و بى. بۆ نواندى
زانباريەكانە بەبى بەكارھيئاننى ژمارەو، بۆ
بەرنامەكان و ھاردوېرېش سوودى

پاراستن (سەيف) ى دەنگ بە شىوہى
شەپۆل.

Aiming symbol or Field

كېلگە، يان ھيماى ديارىكراو.

Air brush

ئامپرازى پرەش، ئىر پرەش، بوخاخ.

Air gap

كەلېنى (دەلاقەى) ھەوايى.

Alarm

بە ئاگا ھيئان، ئىنزار، ئاگادارکردنەوہ.

Algebra

جەبر، زانستى جەبر.

Alias

ناوېكى جىگەرەوہو لە جياتى، ناوى
خوازراو كە جىگەى ناوى پاستى
بگريتەوہو، ئەم ناوہ خوازراوہ دەكرېت بۆ

ليۋەردەگىرېت، كە لە قۇناغى فراوانبوونى
يەكەمى دا بېت.

Alphabet

پىتەكانى ئەلف و بېي. كۆمەلېك پىتە بۇ
نواندى زانىارى.

Alphabetic

حونجە كىردن، ئەلف و بېي.

.alt (alternate news group)

كۆمەلە ھەوالىيەكانى جۆرى ئالت. چىنى
ھەموو بابەتەكانە بۇ كۆمەلە ھەوالى
USENET، يەككە لە باشتىن
چىنەكان و، ماوھى چىنەكان گوزارشتە لە:
(.com=computer, .news,
.sci=science, .talk,
.bize=business,

.misc=miscellaneous,

(.rec=recreational, .soc=social

AltaVista

سىرچى ئەلتاقىستا، بگەرى ئەلتاقىستا.
يەككە لە بگەرو سىرچە ناسراوەكانى
دونيای ئىنتەرنېت، كە ماوھىيەكى زۆرە
خزمەتكوزارى گەپان بە شىۋەيەكى ووردو،
سەرگەوتوو پىشكەش بە بەكارھىنەران
دەكات، و زىاتر لە ۱۵۰ مىيۇن لاپەپەرى
لەخۇگرتوۋە، و گىرنگى تەواۋىشى داوہ بە
USENET، و، گىرنگى داوہ بە ھەموو
نەتەوہو زمانەكانى سەر پووى زەوى، و
ناونىشانەكەى بەم جۆرەيە:

www.altavista.com

amazon

كەتەو چوارشانەو زل، جۆرە تووتى و مېروولەيەكيش ھەن بە ئەمازۆن ناسراون، پووبارىكيشە لە ئەمريكاي باشوور).

America online (AOL) ئەمريكا ئۆن لاین. گەورەترین كۆمپانىيای پيشكەشکردن و، داين كردنى خزمەتگوزارى پەيوەندييە لەسەر تۆرى ئىنتەرنېت و، بە (AOL) ناودەبريىت و كورتكراوەكەيەتى.

www.aol.com

ئەم كۆمپانىيە ژمارەيەكى زۆر، كەم ويىنە خزمەتگوزارى پيشكەش بە بەكارھينەارنى ئىنتەرنېت دەكات.

ئەمازۆن. فرۆشگايەكى تايبەت بە پەرتووكە، لە پيگەى تۆرى ئىنتەرنېتەوہ كە Jeff Benzo لە جولای سالى ۱۹۹۵دا، دايمەزراندو داھيئاو، پەرهپيئاو، بە چەندين ناوئيشانەوہ بلاووبويەوہ، وەكو:

www.amazon.com

www.amazon.de

www.amazon.co.uk

ئەمازۆن جگە لەوہى لە زمانى يۆنانيدا لە a و mazos پيک ھاتوہو سەرچاوہى ووشەكەيە، لە زمانى ئىنگليزىشدا چەندين مانا دەدات بە دەستەوہ، وەكو: (لە ئەفسانەى يۆنانيدا ژنە جەنگاويريکى نزيك دەرياي رەش، سەربازى ژن، ژنى

America national standards institute (ARIN)
پەيمانگەى پېۋانەىى (قىاسى) نىشتمانى ئەمىرىكى. ئەم رېكخراۋە لىژنەى گىرقتەكانى بەكارھىنەرى كۆمپىوتەرو، خاۋەن كۆمپانیاكانە، ۋەكو: (لىژنەى فۇرتىران و، لىژنەى كۆدى پېۋانەىى نىشتمانى ئەمىرىكى و، ...).

American registry for internet numbers (ARIN)

بېروانە ARIN

American standard code For Information Interchange (ASCII)

نەزمى كۆدى ئەمىرىكى پېۋانەىى بۇ ئالوگۇرى زانىارىيەكان، (ئاسكى)، ئەم

كۆدە پېۋانەىى بۇ دابىنكردن و دلىياكردنەۋەى گونجاندىن لە نېۋان جىاۋازىيەكانى جۆرەكانى ئامىرى چارەسەركردنى زانىارىيەكان و، ئامىرى پەيوەندى بەيانى سوۋدى لېۋەردەگىرېت.
Amount
بېر، ھىند.

Ampere

ئەمپېر، پېۋەرى تەۋرژمى كارەبا.

Amplification

دەنگ گەۋرە كىردن.

Amplifier

ئامىرى گەۋرەكردنى دەنگ، دەنگ گەۋرەكەر.

Analog

ئەنەلۇگ، پىۋانەيى، تەنازورى.
AMPS (Advanced Mobile
phone service)
خزمەتگوزارى تەلەفونى گويىزاۋە
(مۇبايل)ى پىشكەوتوو.
Analog computer
كۆمپيوتەرى ئەنەلۇگ
Analog device
نامىرى ئەنەلۇگ
Analog line
ھىلى ئەنەلۇگى، ھىلى پىۋانەيى.
Analog Monitor
شاشەى ئەنەلۇگ.
Analog-to-digital converter
(ADC)

گۆرەرى پىۋانەيى (ئەنەلۇگ) بۇ ژمارەيى،
نامىرىكە كە ھەلدەسىت بە گۆرىنى
قۇلتىيەى كارەبايى پىۋانەيى بۇ نرخی
ژمارەيى (دىجىتالى) بۇ ئەۋەى قبول
بكرىت لە بىرى (زاكىرەى) چارەسەرکردنى
ژمارەيى.
analyse
شى کردنەۋە.
Analysis
شىكارى.
Analytical
بزوينەرى شىكارى، ھەلسورنەرى
شىكارى.
Anchor
خالى كار.

AND, &

و، ووشهیهکه، که بۆ گهپان به دووای دوو کهلیمه‌ی نزیك له یهکهوه سوودی لیوهردهگیریت و ئەم ووشهیه دهبیټ به لیكدهری نیوان ئەو دوو ووشهیه، وهکو:

Kurd & Kurdistan

Angle

گۆشه، بۆ زانیاری زیاتر سهیری Business Angles بکه.

Animated GIF

وینه‌یی (جی.ئای.ئیف) ی جولاًو، زنجیرهیهکه له وینه به شیوه‌ی GIF، پیشاندهدریت به شیوه‌ی دووا به دووایهك له هه‌مان شویندا بۆ پیوانی جوولە به وینه‌کان، پروانه GIF.

Animation

وینه‌ی جولاًو، کرداری دروستکردنی وینه‌ی جولاًوه له تهنه‌کانه‌وه به ریگه‌ی پیشاندانی خیرا بۆ زنجیرهیهك وینه، هه‌موو وینه‌کان گۆپانیکی بچوک به‌جی ده‌هینن له ئەنجامدانی دروستکردنه‌که‌داو، شیوازی به‌کارهینان له دروستکردنی وینه‌ی جولاًودا به‌هۆی کۆمپیوتهره‌وه ده‌بیټ.

Annoybot

به‌رنامه‌ی بیزارکر، ئەو به‌رنامه‌یه‌یه به شیوه‌یه‌کی خۆنه‌ویست داغل ده‌بیټ، به‌تایبه‌ت له توپری ئینتهرنیټ دا.

Anonymous FTP

وہاىه دژى ئەو فاىل و نىردراوانەى كه بۆ مەبەستى جاسوسى بەكارهاتوون.

Anti-virus program/software

بەرنامەى دژە قايرۆس، بەرنامەىهكه گرنكىىهكهى لەوهداىه كه بە دوواى قايرۆسدا دەگەرپت لە ئامپىرى كۆمپيوتهردا، پاشان تىكى دەشكىنى پيش ئەوہى بتوانپت كارىكات لەسەر فاىل و زانىارىهكان و زىانىان پى بگهيهنپت.

AOL (American on Line)

ئەمرىكاي راستەوخو، كۆمپانىياى ئىنتەرنېت، ئەم كۆمپانىياىه لە قىرجىنيا دامەزراوه لە سالى ۱۹۸۵ و، ئەم كۆمپانىياىه Netscape و sun ى بە پرى ۴ مليون دۆلار كپى و، هاوكات ئىمەيل بۆ

خزمەتگوزارى (ئىف.تى.پى) ناسنامە ناديار، پرۆتوكۆلى گواستنهوہى فايلهكان، بە شيوہىهكى گشتى شىواى بەكارهينانى لە ئىنتەرنېت دا دەپپت، لە بەكارهينانى پەيوەندى بە ئامپىرى كۆمپيوتهرى دوورەوہ.

ANSI

پەيمانگەى نىشتمانى ئەمرىكى بۆ پيوانە كردنى پيوانەكان، بۆ زياتر زانىارى بپوانە
(American National standard
Institute)

www.ansi.org

Antispam technology

تەكنەلۆژىياى دژە جاسوسى، ئەم تەكنەلۆژىياىه بەرنامەى وەكو دژە قايرۆس

كۆمپانىيى كۆمپيوتەرى ئەپل، ئەم
كۆمپانىيە دروستكراوه لە سالى ۱۹۷۵و،
تا ئىستا پەرى بە كۆمپيوتەر داوهو
زنجىرەيەك كۆمپيوتەرى كەسى خستۆتە
بازارپاوه.

Apple , Apple BBC (Bulletin
Board system software)
بۇ بەكاربەرانى كۆمپيوتەرى ماكنتۆشە،
پروانە BBC.

Applet
كورتكراوهى (Application) ە و
بەرنامەو سۆفتوئىرە بۇ كارى بچووك .

Application
جىبەجىكردن، بەرنامەى جىبەجىكردن،
نەزمىكى تايبەتییە. يان جىبەجىكردنى

بەكارهينەران داين دەكات بە شيوەى
aol.com @ ناو

hemnbarzji@aol.com

Aoler

پروانە (ئەى.ئۆ.ئىل).

Apache

دانان و دامەزراندنى بەرنامەى ئەپاچ

www.apache.org

API (Application programming
Interface)

پرووى بەرنامە سازى جىبەجىكارى.

APNI

ناوهندى زانىارى توپرى ناسيا .

Apple

بەرنامەى بچووك، جىبەجىكارى بچووك.

Apple Computer Corporation

چارهسه رکردن بههوی کۆمپیوتتهروهه،
وهکو: ژمیاری، یان چاککردن و
چارهسهری مووچه، داواکاری، (...)
ههروهه بهرنامهکانی جیبهجیکردنی
وهکو: (FTP, E-Mail, Client,)
(Gopher, Telnet, ...).

Application, business

جیبهجیکردنی بازگانی.

Application, computer

جیبهجیکردن لهسه کۆمپیوتتهر.

Application File

فایلی جیبهجیکردن .

Application layer

چینی جیبهجیکردن.

Application program

بهرنامهی جیبهجیکاری.

Application programmer

بهرنامهسازی جیبهجیکار، کهسیکه

ههلهسیټ به نووسینی بهرنامه بۆ

چارهسه رکردنی بواری تایبته به

جیبهجیکردنی جیاواز.

Application programming

Interface

سهیری (API) بکه.

Application system

نهزمی جیبهجیکاری، نهزمی جیبهجیکردن

Application window

پهنجهرهی جیبهجیکردن.

Approach

ریگه، هوی گهیانندن به مهبهست و

ئامانجی دیاریکراو.

Archie (Archive center)
خزمه تگوزاری Archie، خزمه تگوزاری
بنکهی زانیارییه له سهر توپری ئینتهرنیټ
که مه بهست لیی دابینکردنی ئامرازی
گه پانه به دوای فایله کاندای له سهر توپری
ئینتهرنیټ.

Archive
هه لگراوه کان، خه زنکراوه کان، خه زن،
شوینیکه یان ناوه ندیکه هه لگرتن و
پاراستنی زانیارییه، گواستنه وهی
زانیارییه له ناوه ندی هه لگرتن و پاراستنی
چالاکه وه بۆلای هه لگراوه کان.

Archive File
فایلی ئهرشیف.

Archive site

سایتی ئهرشیفی، مالمپه ریکه له ناو توپری
ئینتهرنیټ دا که فایل و بابتهی
هه مه پرهنگی تیدا هه لگرا بیټ و خه زن
کرایټ، و توانای گه یاندنیانی هه یه
به هووی FIF و، یان گه پان به هووی نه زمی
Gopher-وه.

Area

پووبه ری بیر.

Area chart

هیټکاری پووبه ری.

Area graph

ویټه یی به یانی پووبه ری.

Area, Input

ناوچه ی داغ لکردن.

Area, Input/output

ناوچەى داغلىكردن و دەرھىنانەوہى
زانبارى.

Area search

گەرانى ناوچەىى (پووبەرى).

Area, storage

پووبەرى خەزىنكردن، ناوچەى ھەلگرتن و
پاراستن.

Area, temporary storage

ناوچەى خەزىنكردنى كاتى، پووبەرى
خەزىنكردنى كاتى.

Area, user

پووبەرى بەكارھىنەر، ناوچەى بەكارھىنەر

ARIN (American Registry For
Internet Numbers)

تۆماركردنى (تۆمارخانەى) ئەمرىكى بۆ
ژمارەكانى ئىنتەرنېت، بۆ بەرپووبەردن و

تۆماركردنى ناونىشانەكان (IP) سوودى
لېوۋەردەگىرېت.

www.arin.net

.arj

بەرنامەىەكى ئەرشىفىى يەو، داھىنراوہ
لەلايەن پووبېرت جانگ (Robert Jung).

ARP (Address Resolution
Protocol)

پروٹوكولى دىقەى ناونىشان.

ARPA (Advanced Research
Project Agency)

تۆپرى ئازانسى پروژەى لىكۆلىنەوہى
پېشكەوتوو.

ARPANET (Advanced
Research Project Agency
Network)

جولانى ھىماي ماوسەكە يان گواستىنەۋەدى بەشى چالاک بۇ بەشىكى تر، يان

Arrow pointer

ھىماي سەھمى ماوس، سەھمىكى بچوۋكە لەسەر پرووى شاشەكەو دەتوانىت بچولنىت بەھوى ماوسەكەو.

Article

وتار، پەيامىكە لە ناو كۆمەلە ھەۋالىيەكاندا دەردەكەۋىت لەناو تۇرى ئىنتەرنېتدا.

Artificial intelligence

زىرەكى دەستكرد، تواناى كۆمپيوتەر لەسەر نواندى و پىشاندى ھەندىك كار.

Artificial language

زمانى دەستكرد.

Artificial reality

تۇرى (ARPANET)، تۇرىكى پەيوەندى فراۋانە لەلايەن ۋەكالتى پروژەكانى لىكۆلنىۋەدى پىشكەوتوو لە ۋەزارەتى بەرگى ئەمىرىكى، كە ۋەكو ھۆيەكى پىكەۋە بەستنى زانكۆكان و ناۋەندەكانى لىكۆلنىۋە بۇ ئالوگۇرى زانىارى و لىكۆلنىۋە بە ئاسانى سوۋدى لىۋەردەگىراۋ، ئەم تۇرە پەرى سەندوو بەرەو پىش براۋ بوۋە تۇرىكى جىھانى.

Arrow keys

كلىلە سەھمەكان، دوۋگمە سەھمەكان، كۆمەلنىك كە لە چوار كلىلى (دوۋگمە) جىگىردا خۇيان دەبىننەۋە لەسەر پرووى تەختە كلىلەكە (كىبۇرد) و، بەكاردىت بۇ

پراستی پروکەش.

As

بپروانه (Autonomous system)

ASCII (American standard code
For Information Inter change)

نەزمی کۆدی پێوانەیی ئەمریکی بۆ
ئالوگۆپی زانیاری یەکان و، بەکارهێنانی
بۆ گواستنهوهی زانیارییهکان له نیوان
نەزمی چارهسەرکردنی زانیارییهکان و
نەزمی پهیوهندییهکان.

ASCII File

فایلی ئاسکی.

ASCII text File

فایلی دهقی ئاسکی .

ASI

پهیمانگه‌ی خویندنی بالا، به‌نامه‌ی
پهیمانگه‌ی خویندنی پیشکەوتووی ناتۆ.

Asia pacific Network
Information center

بپروانه .APNIC

ASK Jeeves

یه‌کیکه له بگه‌ره (سیرچه) به‌ناوبانگه‌کانی
دنیا‌ی ئینتهرنیټ و به‌شیوه‌یه‌کی گشتی
سوودی باشی لیوه‌ده‌گیریت و یه‌کیکه له‌و
شیوانه‌ی له‌گه‌ل ئەم سیرچه‌دا به‌کاردیټ
شیوازی پرسیارکردنه، که ئه‌ویش له
چهند لیستی‌کدا وه‌لام ده‌داته‌وه، ئەم
مالپه‌ره له‌ سالی ۱۹۹۶ له‌ کالیفۆرنیا له
لایهن (David warthen, Garrett)
(Gruener) داهینراو، له‌ سالی ۱۹۹۷

يەكەمىن وېب سايت بە ناونىشانى
www.askJeeves.com دەستى بە
كارکردن و، لە سالى ۱۹۹۸ يىشدا مالىپەرى
www.ajkids.com كە ئەمەيان تايبەتە
بە منالان.

ناونىشانى مالىپەرى ناسك بەم جۆرەيە.

www.ask.com

ASP (Active server page)

لاپەرى خزمەتگوزارى ئەلكترونى چالاک،
لاپەرى تۆرى ئىنتەرنېت (Web page)
دروست دەكرىت بەھوى خزمەتگوزارى
تۆرى ئىنتەرنېتەو (web server).

ASP (Application service
provider)

دابىنكەرى خزمەتى جىبەجىکردن،
بەرنامەى ASP، كۆمپانىيەى ASP.
Asynchronous Transfer Mode
سەيرى ATM بکە.

at

سەيرى @ بکە.

ATM

شىۋەى گواستنهوہى نارېك، نامېرى
ئالوگۆپرى خۆيى، ئەدۆب تايپ مانجەر،
بەرنامەيەكى خزمەتگوزاريەو گرنگيەكەى
پيشاندانى هيلە گەورەكانە لەسەر
كۆمپيوتهرى ماكنتۆش بى تىكچوون.

Attach

پىۋە بەستن، گرىدان پىۋەى، پىۋەنووسان،
پىۋەلكان. ھاوپىچ.

Attachment, Attached File

فایلئیک یان چەند فایلئیکە کە بتەوئیت بەهۆی ئیمەیلەوه بینئیریت بە شیۆه ی هاوپیچ، کە فایلەکە وهکو خۆیی و بە ساغی و تهواوی بهو کەسه دەگات کە بۆی دەنئیریت و، ئەویش دەبئیت داونلۆدی بکات و بیکاتهوه یان هەلی بگرئیت (سەیف)، وه دەشتوانئیت پیشانی بدات preview بەلام له هەندیک باردا گرفتی بۆ دەسازئ.

.au

فایلی دەنگی بۆ سیستەمهکانی یونیکس .Unix

Au Arithmetic Unit

یهکە ی حسابی.

Audio

بیستنی، دەنگی.

Audio board

کارتی دەنگ.

Audio device

ئامیری دەنگی، بیستنی.

Audio output

دەنگدەر، دەرھینانی دەنگ.

Audio Video Inter leaved

ئالوگۆپری دەنگی-پووناکی، پروانه AVI

AUP (acceptable use policy)

سیاستەتی بەکارھینانی پەسەند، کۆمەلئیک یاسایە کە وەسفی چۆنییتی توانینی نووسینی بەکارھینەر دەکات، یان کاری لەسەر ئینتەرنېت.

Authentication

تەرخانكردن، سەر پشك كردن، متمانە پيكردن .

Authoring

نووسين، دانان، پيكهينان، كردارى دروستكردنى و جيبه جيكردى مؤلتيميديايە لە ريگهە ليكدانى ويئەو دەنگ و فيديوو.

Authoring language

زمانى دانان و پيكهينان.

Authoring system

نەزمى دانان و پيكهينان.

Authoring, web authoring

داهينانى لاپەرەى ويب بە سوود وەرگرتن لە كۆدى HTML يان ھەر كۆديكى ديكە،

زاراوهى authoring نەخشەسازى و نووسين و دانان و پيكهينان.

Auto-answer

وہ لامدانەوہى خويى.

Auto cad

ويئە، يان نەخشەسازى بەھوى كۆمپيوترەوہ.

Auto correct

راستكردنەوہى خويى.

Auto-dial

داواكارى تەلەفونى خويى.

Auto key

كليلى خودكار، كليلى خويى.

Automatic

ئۆتوماتيكي، خودكار، خوكار، ناميركار.

Automatic carriage

گۈيزەرەۋەدى خۇكار .

Automatic check

پشكىنىنى خۇيى، پشكىنىنى خۇكار.

Automatic code

كۇدى خۇكار، كۇدى ئۆتۆماتىكى.

Automatic control

دەست بە سەرداگرتنى ئۆتۆماتىكى.

Automatic data processing system

نەزمى چارەسەركردنى زانىيارىەكان بە شىۋەيەكى خۇكار.

Automatic dictionary

فەرھەنگى ئۆتۆماتىكى.

Automatic Message

پەيامى ئۆتۆماتىكى، نامەى ئۆتۆماتىكى.

Automatic switchover

گۈپرەرى ئۆتۆماتىكى.

Automation

مروقى ئالى.

Auto monitor

چاودىپرىكەرى خۇكار، چاودىپرىكەرى خۇيى.

Auto play

ئىشپىكردنى خۇيى، كارپىكردنى خۇكار.

Auto restart

دووبارە كارپىكردنەۋەى خۇيى.

Auto-response mailbox, auto responder, auto-response

لە نەزمى نامەى ئەلكترۇنىدا، ۋەلامى خۇيى بە شىۋەى نامەى ئەلكترۇنى بۇ نامەى ھاتوو.

Auto saves
سه یفکردنی خوکار، هه لگرتن و پاراستنی
خویی.

Auto sizing
حه جمی خویی.

A/UX
نهزمی کارپیکردنی ئه ی/یوئیکس.

Avator
وینه ی ته شکیلی.

Average access time
کاتی گه یاندنی ناوهندی.

.avi, AVI (Audio/Video
Interleaved, audio/Visual
Interface)
یهکیک له ریڅخسته نهکان و فوږماتهکانی
مایکروسوئفته که گونجاوه بو سه یفکردن و

هه لگرتن و پاراستنی گرتی دیجیتالی
قیدیویی که دیقه و چاکیتی بهرزی دهنگ و
رهنگ، و ئه م فایلنه ده توانریت
بهرنامهکانی وینه گیری و لاپه ره ی ویب دا،
دابنریت.

AVL tree
درهختی گه پان یان پشکنینی زانیاریهکان.

AWK
زمانی بهرنامه سازی.

AZERTY
تهخته کلیلی (کیبوردی) AZERTY.

B

B, b

دووهم پىتى (تىپى) زمانى ئىنگلىزىيە و به
(بى) دەخوئندىرئىتەوهو، كورتكراويه بۆ
باينەرى بت و باوند و بايت و

B₂B

پەيوەندىيە لە نىوان كۆمپانىياكانى
بازرگانىداو، ئەم پەيوەندىيە بە ھۆى
رېگەى ئىنتەرنىتەوه دەبىت.

B2C

پەيوەندى نىوان كۆمپانىياى بازرگانى بە
بەكارھىنەرانەوه، پەيوەندى نىوان
كۆمپانىياكان و، بەكاربەران لە رېگەى
ئىنتەرنىتەوه دەبىت.

B2E

پەيوەندى كۆمپانىياى بازرگانى بە
كارمەندەوه.

Back button

دوگمەى بەرەو دوواوه، بۆ دوواوه، بە
كليك كردن لەسەر ئەم دووگمەيە بەشى
چالاک دەگەرئىتەوه بۆ ئەو بەشەى كە
پىشتەر چالاک بوو.

Back bone network

تۆرى بنچىنەيى.

Back bone ring

زنجىرهى بنچىنەيى، تۆپكى بنچىنەيى
خىرايى بەرزەو گىرنگىكەي لەو دەايە
چاودىرى گەياندىن و پىكەو بەستىن دەكات
لە نىوان ژمارەكانى تۆپدا.

Back door

دەرگەي پىشتەو، دەرگەي دوواو.

Background

ناوچەي پىشتەو، پەنگ، يان وىنەو
گرافىكە كە سوودى لىوهر دەگىرىت و
دەخىتە پىشتى نووسىنەو، يان وىنەي
ئەسلى لەسەر رووى لاپەرەي ئىنتەرنىت.

Background color

پەنگى پىشتەو.

Background Image

وىنەي پىشتەو.

BAM

پىگەي گەياندىن بنچىنەيى.

Bandwidth

پاناي باند، پىشاندىنى سنوورو ناوچە،
ماوہى تەرەدودە دابىنكراوہكانە بۇ ناردنى
ھىماكان (سىگنال)، جىاوازى نىوان سەرو
خوارى تەرەدودەكان لە سنوورو
ناوچەدا، پىوانە دەكرىت بە ژمارەي
سوہەكان لە چركەيەكدا يان يەكەي ھىرتز.
فراوانى گورزە بۇ كەئالى پەيوەندى.

Bank

بانك.

Bank, data

بانكى زانىارىيەكان

Base

دووباره ده بیته وهو، ئەم ئەنیمه ییشنانه به زۆری 460x60 یان 120x90 پیکسلن. نمونە ی تری ئاگاداری و پیکلامی بازرگانی بۆ کاروباری فرۆشتنه، پروانه ئەم مالمپه رانه:

www.e-hospitality.com
www.sitemanager.com

Baud

بۆد، یهکه ی پیوانه کردنی خیرایی سیگنال، ژماره یی هیماکانه (سیگنال) له چرکه یه کدا.

یه که م جار (جین مۆریس ئەمیل باودۆت) ی ئەندازیاری فه ره نسه ی ئەم وشه یه ی بۆ خیرایی گواسته وه ی سگنال هکانی ته له گراف به کاره ینا.

بنکه، بنچینه

Base, address

ناونیشانی بنچینه یی

Base, data

بنکه ی زانیاری

Base Font

خه تی بنچینه یی

Base language

زمانی بنچینه یی.

Base Memory

ییری سه ره کی.

Banner

ئاگاداری و پیکلامی بازرگانیه له سه ر پرووی ئینتهرنیټ، که به شیوه یه کی گشتی لاکیشه ی درێژه و، که متر چوار گوشه ییه، و زۆر کات به شیوه ی جو له یه و، بی ژماره

Baudot code

کۆدی بوود، ئەم ناوه وهرگیراوه له ناوی بوڊۆی ئەندازیاری فهرهنگی و، کۆدیکه بوڊۆ ناردنی زانیاری.

Baud rate

پێژەیی بوود، تیکپرای بوود.

BBS (Bulletin Board system/service)

نەزمی تەختەیی نەشرە، نەزمی تەختەیی پراگەیانندن.

B bus

گوێزەرەوهی پێپرست، گوێزەرەوهی فەرەست.

BCC (Blind Carbon copy)

دانەیی بلایند، ناردنی وینەیی فایلێکه بوڊۆ کۆمەلێک کەس له پۆستی ئەلکترۆنییەوه له یەک کاتدا، پروانە: CC

Bean

سەیری (JavaBeans) بکه.

Beginning of Information marker (BIM)

هێمای سەرەتایی زانیارییەکان.

BEL

هێمای جەرەس.

BER

تیکپرای هەلە (bit) بتهکان.

Berkeley Internet Name Domain

سەیری (BIND) بکه.

Berkeley UNIX (BSD)

نوسخەیی بیرکیلی له نەزمی UNIX دا.

هه‌سه‌نگاندنی ناكوټایي.

Beta version

نووسخه‌ی بیټا، نه‌وه‌ی بیټا.

Bible

له زاروه‌ی كوټایي، كټیټیكه كه ته‌واوی زانیارییه‌کانی ناوی تایبه‌ته.

BIM

بېروانه (beginning of Information marker).

Bin

خانه .

Binary

دووانی، دووانه‌یی، نه‌زمی ژماره‌یییه‌و به‌کاره‌ییانی ژماره ۲ و ه‌كو بناغه وایه (به‌لام له نیزامی ده‌ییدا به‌کاره‌ییانی ژماره ۱۰

Beta

تاقی کاری، ناكوټایي، به‌نامه یان ئامیټی نوټیه‌و به‌م قوناغه ده‌ست پی‌ده‌كات پیش ئه‌وه‌ی بلاوېكریته‌وه‌و بكوټیته به‌رده‌ست به‌کاره‌یینه‌ر به شیوه‌یه‌کی كوټایي، بو ئه‌وه‌ی سه‌رنج و تیټینی له باره‌یه‌وه ده‌رېدریټ و پاشان ده‌ستکاری ده‌كریټ به گوټیره‌ی سه‌رنجه‌كان و، وینه‌و شیوه‌ی كوټایي بلاو ده‌كریټه‌وه.

Beta site

مالپه‌ری بیټا.

Beta software

به‌نامه‌ی بیټا .

Beta testing

وهكو بنچینه و یاساوایه. و نهزمی دووانی
تهنها پیویستی به دوو ژماره ههیه که
ئهوانیش (۱۰ و ۰) ، بو نواندنی ژمارهکان.

Binary adder

کۆکه رهوهی دووانی .

Binary addition

کۆکردنهوهی دووانی .

Binary arithmetic

ژماره‌ی دووانی، بژاردنی دووانی .

Binary arithmetic operation

کرداری ژماردنی دووانی .

Binary bit

بتهی دووانی .

Binary code

کۆدی دووانی .

Binary code digit

ژماره‌ی نوینه‌ریی دووانی .

Binary digit (bit)

ژماره‌ی دووانی . له‌وانه‌یه سفر یان یهك

بیټ و، ئهم ژماره‌یه به‌کاردیټ له نهزمی

ژماردنی دووانی دا.

Binary file

فایلی دووانی .

Binary file transfer

گواستنهوهی فایله دووانییهکان .

Binary half adder

کۆکه رهوهی دووانی نیوهیی .

Binary image

وینه‌یی دووانی .

Binary logic

مهنتقی نهزمی دووانی .

Binary number

ژمارهیی دووانی .
Binary point
خالی دووانی .
Binary search
گهرانی دووانی .
Binary tree
درهختی دووانی .
Binary unit
یهکهی دووانی، ژمارهیی دووانی .
Bind
گریدان .
Bind Hex (binary Hexa decimal)
جیبه جیکردنی بایندهیکس، گۆرینی
فایلی زانیارییه دووانیهکانه بو
دهق، بهبهکارهینانی هیماکانی ئهی . ئیس
ئای . ئای . یان دووبارهکردنهوهی دهقی

نووسراو بههیمای
ئهی . ئیس . سی . ئای . ئای . بو شیوهو
داپشتنی دووانی بهبهکارهینانی
جیبه جیکردنی بینهیکس .
ABIOS (Basic Input/Output
System)
نهزمی داغلکردن/چونهدهروهی بنچینهیی
BIS (Business Information
System)
نهزمی زانیارییه بازرگانیهکان .
Bit
ژمارهیی دووانی، بت، ترپه، لیدان، هیما، کورتک
راوهیه بو ژمارهکانی دووانی که (۱ و ۰) ه، و
بچوکتین یهکهیه .
Bit, 32
۳۲ بت .

Bite

کۆمهڵیک یان زنجیرهیهك بت.

Bit error rate

تیكپراییی ههلهی بتهكان.

Bit map, bitmap

نهخشهیی بت.

Bitmap file

فایلی نهخشهیی بت. فۆرматы تهسویرهكه به
(بی. ئی. پی) ناسراوه.

Bit measurement

یهكهکانی بت، یهكهیی پێوانهکردنی بت:

1 kilobit=1024 bits

1 kilobit per second = 1000 bits
per second

1 MB (Megabit)=1000Kb /

1048576 bit

1 MbPs(megabit per second)=1

Megabit per second

1000000bit per second

Byte measurement

بۆ زیاتر پروونکردنهوه یهكه پێوانهیهیهکانی

بایت - یش بخوینرهوه:

1 Kb (kilobyte)=1000 bytes

1 KbPs(kilobyte per
second)=1000 bytes per second

1 Mb (megabyte)=1000

kilobytes

1MbPs (megabyte per second)

1 Gb (Gigabyte)

=1000Megabytes

1Gbps (Gigabyte per second)

1 Tb (Terabyte)=1000
Gigabytes
1 TbPs (Terabyte per second)
1 Pb (Petabyte)=1000 Terabytes
1 PbPs (Pet byte per second)

Bit-newsgroup
کۆمهلهی ههوالی جووری بت .

Bit pattern
جوور،یان شیوهی ژمارهیی دووانی .

Bit rate
تیکراییی بتهکان .

Bit serial
زنجیرهیی بتهکان .

Bits per inch (BPI)
بت به ئینچ .

Bits per second (BPS)

بت به چرکه .

Biz newsgroup
کۆمهلهی ههوالی له جووری (بی ئای زییت)
،یهکیکه له بهشهبنچینهییهکانی دارشتهو
پیکهاتهی کۆمهلهی ههوالی له توپری
ئینتهرنییتدا،تایبهته به گفتوگو لهبارهی
بابهته پهیوهندیدارهکانی کارکردن و
،....،به ناردنی راگهیانندن و بابته
بهشیوهی وتاری ههوالی .

Blind
نههیشتن .

Blind copy receipt, blind carbon
copy (BCC)
نوسخهیی کوپر.لهنامهی ئهلهکترونییدا
،جووریکه له ناردنی ویینهیی بابتهتیک یان

شتىك بەنامەى ئەلەكترونى بۇ چەند
كەسىك لە يەككاتدا. پرووانە (بىسى سى).

Blind courtesy copy

پرووانە (بىسى سى).

Block, analysis

بارستەى شىكارى .

Block character check (BCC)

پياچوونەو و وردىبىنى ھىماى بارستە.

Blue-ribbon program

بەرنامەى بەرزكەرەوھى ئاست.

Board

لەوحە، تەختە.

Board, control

لەوحەى دەست بەسەرداگرتن.

BOL

كۆمپانىيەكى ناسراوى دوونىيى
ئىنتەرنېتەو ، تايبەتە بە فروشتنى كتىب
و مۆزىك و دىارى و، بە فروشەرى ئەو
بووارانە دادەنرېت.

Bookmark, Favorite, hot list

ھىماى سەرچاۋە، پەرتوك نىشانەكەر،
ھىماى پروونكردنەو، نىشانەكردنە لە
شويئىكى دىارى كراوى دۆكۆمىنتىكدا بۇ
بەكارھىنەر بۇ ئەوھى بچىتەو ھەمان
شويئىن ، يان مالىپەرى ئىنتەرنېت و ھكو
تۆماركردنى مالىپەرەكە لە لىستى ھەزو
ھىوايەتدا ، تا بەئاسانى و بەخىرايى
بىدۆزىتەو.

Bookmark file

فايلي هيماي سهراوه، فايليكي تايبهته به ناونيشانه خوازراوهکاني ئينتهرنيت بو ئاساني بهکارهينان.

Bookmarking

کرداري ريزبهندي و، تو مارکردني نهو مالپه پرايه كه گرنگن به لامانه وهو، پيويستمانن له بهره ستدا بن و، به ئاساني دهست بکهون و، له بهره ستدا بن .

Book message

په يامي په رتووكي .

Boolean

بوليني . بوليني دهگه پيته وه بو لاي زاناي بيركاري به ريتاني جورج بوول (۱۸۱۵- ۱۸۶۴)، باره کاني ياسايي جهبري بوولي

تايبهته به ياسا کاني مهنتقي هيمايي ومامله کردني مهنتقي .

Boolean logic

ياسايي مهنتقي بوليني .

Boolean operation

کرداري بوليني، کرداري مهنتقي يان بيركاري يه به گويژه ي ياسايي جهبري بوليني .

Boolean operation, dyadic

کرداري بوليني دوواني، يان جووت.

Boolean operation table

خشته ي کرداري بولينيانه .

Boolean operator

ئيشكهر ي بوليني . وشه يان نيشانه يه كه يارمه تي به کارهينهر ده دات تا وردترو

باشتر بگهړیټ و سیړچ بکات ،ناسراوترین
وشه و نیشانه کانیش نه مانه ن : (-and-or
(not).

Boolean search

گهړانی بوولینی .گهړان له ناو فایل
دیاریکراوهکانی بنکه ی زانیاریدا
به به کارهینانی ئیشکهری بوولینی .

Boot

دهستپیگردنی ئیش .

BOP

پروټوکول یاسای ناردنی
زانیارییه کان .پشت ده به ستیټ به ژماره
دووانییه کان .

Border

سنوور .

BOS

نه زمی ئیشپیگردنی بنچینه یی .

BOT

یه که م شریټ ،سه ره تایی شریټ .

Bot

کور تکراره ی وشه ی روباته .

Bottleneck

خه فه ،تاساو ،خنکاو .

Bounce, bounce message,
bounced mail

گهړانه وه ،هه لگهړانه وه ،گهړانه وه ی نامه ی
ئه له کترونییه بو نیړه ره که یی .

Bounce key

کللی گهړانه وه .

Bound

ئاست، سنوور، ئاستی بهرز یان نزم بۆ
نرخیکی دیاری کراو.

Boundary page

سنووری لاپه‌ره.

Boundary protection

پاریزه‌ری سنوور، سنووری پارێزه‌ر .

Bounding box

سندوقی ته‌حدید.

BPI

بت له ئینجیکدا، بایت له ئینجیکدا.

BPS

دووانی له چرکه‌یه‌کدا.

Bps (bits per second)

بت له چرکه‌یه‌کدا خیرایی گواستنه‌وه‌ی

شه‌پۆل و مۆدیم و داوئلۆد پیشانده‌دات له

چرکه‌یه‌کدا ، که به‌چه‌ند شیوه‌یه‌کی
جیاوازه وه‌کو:

1000 Bps

100 00 00 KbPs

300,600,1200,2400,.....Kps

128KbPs

256 KbPs

512 KbPs

BRI

رووی تیکراییی بنچینه‌یی .

Broadband

بوار فراوان . چیوه‌فراوان . سنوور فراوان .

Browse

خىستىنە پرو . پىشاندان.بىنن و
پىشاندانى پىكھاتەى فاىلە لە سەر پروى
شاشە .

Browser

پىشاندەر.ھەلدەرەو.بگەر.بەرنامەيەكە بە
سود وەرگرتن لە پروتوكولى (ئىچ.تى .تى
.پى) ھەلدەستىت بەگەران و سىرچ
،ئەنجامدانى لە رىگەى مالىپەرەكانى
ئىنتەرنېتەو ۋە پرو بەكار بەران زانىارى
دەستەبەر دەكات.

Browser box

سندوقى پىشاندان.

Browser war

گوزارشتە لە جەنگى بازىرگانى نىوان
نىتسكەپى ۋە مايكروئسوفت پرو كۆنترول
كردن ۋە دەست بە سەردا گرتنى بازاردا.

BTAM

شىۋازى بنچىنەى پرو گەياندنى
پەيوەندىەكان لە دور.

BTL

ھىماى سەرەتايى شىرىت.

Bug

ھەلە. گىروگرفتى مىكانىكى، كارەباى،
ئەلكترونى لە نامىرى كۆمپىوتەردا. ھەلەو
گىروگرفت لە بەرنامەى كۆمپىوتەردا.

كلىلى تەلەگرافى خىراىى بەرز.

Bulletin board system (BBS)

نەزمى تەختەى ئاگادارىەكان

Bullet symbol
نوقتە، خال. ھىمايەكە كە لە دوایی دېرى
نووسىنەوہ دادەنرېت لە كۆتاييدا.

Bureau, service
ناوہندى خزمەتگوزارى .

Bus
ھىلى دابەش كردن، گويزەرەوہ. كەنالىكە
يان بواريكە، پارەويكە بو گواستنەوہى
زانباريەكان و ھىما كارەباييەكان.

Bus, address
گويزەرەوہى ناونیشان.

Bus board
بوردى گويزەرەوہ.

Business 2.0
گۆقاريكى بلاوكراوہيە لە ئۆگەستى ۱۹۹۸
كە يەككە لە گۆقارە ناسراوہكان.

www.business2.com
Business to business
بېروانە B₂B.

Business to consumer
بېروانە B2C.

Business to employee
بېروانە B2E.

Buzz
زەنگ بو ليدان، تەلەفون بو كردن.

Byte
بايت، كۆمەلىك ژمارەيى دووانى.

Bit measurement, byte
measurement
بو يەكەى پيوانەى Bit و Byte بېروانە
پيشتر.

C

C, c

سىھەم پىتى زمانى ئىنگىلىزىيە، بە (سى) گۆدەكرىت.

C

زمانى بەرنامە نووسى C. زمانىكى بەرنامە نووسى ئاست بەرزەو، ئاسانە لە بەكارھىنانداو پەرى پىدراوہ لە لايەنى تاقىگەكانى (بىل) لە ئەمرىكاو، لە سالىەكانى ۱۹۷۰ دا داھىنرا.

C++

زمانى بەرنامە سازى + C+. زمانىكى بەرنامە نووسى بالايەو لەسەر زمانى پىش خوى بنىات نراوہ.

Cable, TV

تى قى كىيل.

نەزمىكە بۇ گواستەوہى صورہ (وینە).

بۇ ئامىرى تەلەفزيونى پەيوەند بە وىستگەى بەرامبەر بۇ وەرگرتنى تى قى وايەر، واتە گواستەوہى پەخشى بەرنامە لە نيوان كۆمپانىيەك و ئامىرى تەلەفزيونى شوينەكاندا.

CACD

نەخشەسازى سوورەكانى كارہبا بە كۆمپيوتر.

Cache

كاش.

Cache card

كارتى بىرى شاردراره.

CAD (computer Aided Design)

نەخشەسازى بهۆى كۆمپيوتەراره.

بهنامهى كۆمپيوتەرى بۇ نەخشەسازى

شىۆهكان بهشىۆهى دوو دوورى 2D، وه

سى دوورى 3D، يان نەخشەسازى

ئەندازىارى، ناسراوترىن بهنامهش.

AutoCAD – ۵.

CAD/CAM

كاد/كام.

CADMAT

كادمات. نەخشەسازى و دروست كردن و

هەلسەنگاندن بهۆى كۆمپيوتەراره.

CAI

فېربوون بهۆى كۆمپيوتەراره.

CAI Programming Language

زمانى بهنامه نووسى تايبەت به وانه

بىژى بهۆى نامىرى كۆمپيوتەراره.

Calculator

ژمىرەر، نامىرى ژماردن، حاسىبه،

ژمىرەرى دەستى.

Calendar program

بهنامهى پوژ ژمىر، پوژ ژمىر، لەسەر

شىۆهى پوژ ژمىرى ئەلكترونى بهكارديت

به شىۆهيهكى گشتى و، بۇ ديارىكردنى

وادهو بهلین.

Cambridge ring

هەلقەى كامبىرىج. تۆپكى ناوچەى
پىوانەىيە بەكاردىت لە گریدان و
پىكەستنى كۆمپىوتەرەكان پىكەوہ.

CAN

هیمای پاشگەزبوانەوہ لە فرمان.

Cancel

پاشگەزبوانەوہ لە كارىك، وەستانى
چالاکى، سىپىنەوہى هیمما،

Capacity, register

ماوہ و فراوانى تۆمارکردن.

Capacity, system

فراوانى و ماوہى ئەزم.

Caption

ناونىشان (فايل/ بەش يان).

Carbon copy

نوسخەىهكى كاربۆنن بىروانە Cc.

Carbon ribbon

وہرقى كاربۆنى .

Card, CPU

كارتى يەكەى چارەسەرکردنى ناوہندى.

Card, logic

كارت مەنتىقى.

Carrier

گويزەرەوہ، هەلگر.

Carrier system

نەزمى گويزەرەوہ، نەزمى هەلگر.

CAS

هیمما هەلبىژاردنى ناونىشانى ستوون.

Cascade

وہلامى هەنگاو بە هەنگاو لە كۆمەلەى
هەوالى يەوہ.

Cascading style sheet (CSS)

فیئهی پیشاندان.

CC

کورتکراوهی ووشهی (Carbon Copy -

Courtesy Copy) یه، مه به ست

له ناردنی په یام و نامه کانه بو که سانی

به رامبه که وینه یه ک و نوسخه یه کی

پیده گات و، بو چند که سی بنیری به

همان شیوه یه.

CCITT

لیژنه ی راویژکاری نیوده ولته تی بو ته له فون

و بروسکه (تریشقه)، ریخراویکی

دامه زراوه له جنیف وکو به شیکی یه کی تی

په یوه ندیه کانی نیوده ولته تی سه ر به نه ته وه

یه کگرتووه کان.

پیگهی دیاریکردن و دامه زراندنی شیوه ی

خه ت و، شیوازو، رهنگ و، نه خشه یی

به برنامه ی تایبته، نه ناساندن یان

تایبته مندی، (فایلی دهقه کان) دوا ی نه وه

به کارهینانی بو ریگ کردن و بو ریخستنی

دهق له لاپه ره ی ئینتهرنیټدا.

CASE

ئه ندازیاری نه زم به یارمه تی کومپیوته ر

Case, test

باری تاقیکاری، حالته تی پشکنین، باری

تاقیکردنه وه

Category

چین، یان فیئه. پولین کردنی کومه له ی

مه نتقی .

Category, display

CCP (communication control program)
به‌نامه‌ی ده‌ست به‌سهردا گرتنی په‌یوه‌ندیه‌کان.

CD room
خوینره‌وه‌ی سیدی، سیدی خوینره‌وه.

CD rom drives
بزوینره، یان کارپیکه‌ری (خوینره‌وه‌ی سیدی).

CD-Rw
دیسکی گوشراوه که توانای هه‌یه دووباره بسپریته‌وه و شتی له‌سهر تۆمار بکریته‌وه، یان چه‌ند جار به‌کاربه‌یئریت.

Cell
خانه، خانه‌ی هه‌لگرتن و پاراستن (سه‌یف)، خانه‌ی زاگیره (بیر).

Central Control Unit (CCU)
یه‌که‌ی ده‌ست به‌سهردا گرتنی ناوه‌ندی.

Central memory (CM)
بیری ناوه‌ندی.

Central office
یانوه نووسینگه‌ی ناوه‌ندی.

Central Processing element (CPE)
پیکه‌ته‌ی چاره‌سهری ناوه‌ندی.

Central processing Unit (CPU)
یه‌که‌ی کارپیکردنی ناوه‌ندی، یه‌که‌ی چاره‌سهرکردنی ناوه‌ندی.

Central processor
چاره‌سهرکردنی ناوه‌ندی.

Cerf, Vincent
سه‌روکی ISOC ی جامعه‌ی ئینتهرنیټ.

CERN
ئەنجومەنى ئەوروپى بۇ لىكۆلىنەۋەى
نەۋەۋى.
CERN server
خزمەتگوزارى CERN.
CERT
تىمى ۋەلامى فرىگوزارى كۆمپىوتەر.
Certificate
بېروانامە، بېروانامە پىدان، دەسلەت پىدان.
Certificate authority
بېروانامەى متمانە .
Certificate in computer
programming
بېروانامە لە پروگرامىنى كۆمپىوتەردا.
Certificate in data processing

بېروانامە لە چارەسەرکردنى
زانبارىيەكاندا.
Certification
بېروانامە پىدان، بېروانامەى لىھاتوۋىيى.
CGT
پوكارى ۋىنەى كۆمپىوتەر.
Chain
زنجىرە.
Chain, binary
زنجىرەىى دوۋانى .
Chain, code
كۆدى زنجىرە كراۋ.
Chain letter
نامەى زنجىرەىى، نامەى رستەىى،
نامەىيەكە كە ھەر كەسىك بىنېرېت بۇ
كەسىكى دىكە پاش خۇندنەۋەى.

Channel

كەنالى مەرمەرى ھېما ئەلكترونىيەكانە لە نىوان كۆمپيوتەرو يەكەكانى سنوورو چىۋەى. پارەوى پەيوەندىيەكانە بۇ گواستەنەوى زانىارىيەكان لە نىوان دوو خالدا، ياندوو ويستگەدا يان زياتر. پىرەوى پىويستە لە ماوى تۆماركردنى زانىارىيەكاندا بۇ ناوەند، يان ويستگەى ھەلگرتن و پاراستن (سەيف).

Channel access

كەياندن و گواستەنەوى بۇ كەنال.

Channel analogy

كەنالى ئەنەلۆگ، قەناتى پىوانەىى.

Channel, command

فەرمانى كەنال، ئەمرى قەنات.

Channel, communications

كەنالى پەيوەندىيەكان.

Channel, information

كەنالى زانىارى.

Character

ھېما، پىت، ژمارە، ھېماى ژمارە كردن بۇ رىكخستن.

Chat

گفتوگو كۆرۈش، قسە كردن لەگەل كەسى دى، دەمە تەقى. ناردن و ۋەرگرتنى نامەو پەيامە لە كاتىكى تەواو پاست دا، بە شىۋەيەكى يەك بە دووا يەك بە ناردنى نامەو ۋەرگرتنى نامەى ۋەلام، بە شىۋەيەكى پاستەوخو، لەنىوان بەشداربووانى ئىنتەرنېت دا بەھوى

به‌رنامه‌و مألپه‌ره‌کانی چاته‌وه به
به‌کاره‌یانی کۆمپیوتهر یان ئامیری تر.
ووشه‌ی چات (chat) کورتکراوه‌ی
(Conversational Hyper text)
(Access technology).

Chat history

هستری چات.

Chat room

ژووری چات، ژووری گفتوگو.

Chat server

سیرقه‌ری گفتوگو، خزمه‌تکه‌ری گفتوگو،
دابینکه‌ری خزمه‌تگوزاری گفتوگو،
خزمه‌تگوزاری چات.

Chatting

گفتوگوو ده‌مه‌ته‌قی له یه‌ک چات دا.

Chatting live

چاتی زیندوو، گفتوگو‌ی راسته‌وخۆو پوو
به‌پوو.

Check

پشکنین، گه‌پان، تاقیکردنه‌وه.

Checkbox, check box

دوگمه‌ی ده‌ست به‌سه‌ردا گرتن.

Check, bus

هیلی دابه‌ش کردنی ووردبینی.

Check character

هیمای ووردبینی.

Child menu

لیستی په‌لی (لقی-فه‌رعی).

Circuit

سوڤ، سوڤه کاره‌با، بازنه‌ی
په‌یوه‌ندی‌یه‌کان، بازنه، بازنه‌ی کاره‌بایی.

Cis

نەزمى زانىارى كۆمپىوتەر.

Cisco

تەكنەلۇژىيە سىسكو، نەزمى سىسكو.

Clear

سپرىنەو، پاككردنەو، كورژانەو، لابردن.

Clear area

پووبەرى پاك.

Clear message

پەيام سپرىنەو، نامە سپرىنەو.

Click

كرتە. پەنجە نانه بە كلىلى چەپى ئامپىرى
ماوسدا بۇ يەكجار، ئەويش پاش ئەوئى
سەھمى ماوسەكە دەبەيتە سەر شتېك كە
بە كلىكىك (كرتەيەك) چالاک بېئ و
كارەكەمان بە ئەنجام بگات.

Clickable image

وئىنەيەكە لە لاپەرەي HTML دا كە
هاوپىي زانىارى دىكەيە Clickable.

Click rate

تېكپراي كرتە.

Click stream

رېبازو گوزەرى كرتە.

Click though

گوزار شتېكى نزيك وا بەستەيە بە
كلىكەو.

Client

لە تۆرى پەيوەندىەكاندا، وئىستگەي كار،
يان كۆمپىوتەرى كەسى گەيەنراو گرېدراو
بە تۆرى پەيوەندىيەكانەو، كە گونجاو بۇ

نیشاندانی زانیاری و پیشاندانی
ئهنجامهکهی.
چارهسهری بهرنامه.

Client/ server

یهگهیاندن و پهیوهندی نیوان
بهرنامهکانی کۆمپیوتهری جیاوازی یهک
تۆره.

Clip

کلیپ.

Clip art

کۆمهلیک وینهو پیکهاتهیهو پهیوهسته به
بواریکی دیاریکراو، یان بابتهی گشتی.

Clipboard

زاگیرهی ههگرتن و پاراستنی (سهیڤ) ی
کاتی.

CLK

هیمایه بۆ سهعات، نیشانهی کاتژمیهر.

Clock (clk)

سهعات، کاتژمیهر.

Clock/calendar

کاتژمیهر/ پوژ ژمیهر.

Clock card

کارتی دهوام.

Clock cycle

سوپی سهعات، سوپی کاتژمیهر.

Clock, day

سهعاتی پوژ.

Clock digital

کاتژمیهری ژمارهیی.

clocking

کاتی دیاریکردن، تهوقیت.

Clock rate	تیټکرای خیرایی تریهکان.
Clock speed	خیرایی کاترمیر.
Close	داخستن.
Close box	سندوقی داخستن.
Close button	دوگمهی داخستن.
CMS	نهزمی بهریوهبردن و دهست بهسهردا گرتنی رهنگهکان.
CNet	سی نیټ، بروانه www.cnet.com .co

کومپانیازیتر وهکو پاشگری مالپهر بهکاردیټ، به تایبته بوټو مالپهرانهی کومپانیان و، به زوریش له لایهن بریتانیاوه بهکاردیټ.	
www.amazon.co.uk	
COBOL	کوبول، زمانیکی بهرنامهسازی بالای تایبته به چارهسهکردنی چالاکي کاروباری بازرگانی.
Command	ئهمر، فرمان.
Command button	دوگمهی فرمان، دوگمهی ئهمر.
Command chaining	زنجیرهی فرمان.

Command File

فایلی ئه مر.

Comment

سه رنج، تیبینی، ته علیق.

Commerce Net

ئه نجومه نی ئه مریکایی له سالی ۱۹۹۴ .

داهینرا، بو زانیاری زیاتر پروانه:

www.commercenet.com

Commercial (.com)

بازرگانی، کورتکراوه کهی وهکو پاشگر

به کاردیټ بو پاشگری مالپه رکانی

ئینتهرنیټ به شیوهیه کی گشتی و، مالپه ره

بازرگانیه کان به تایبه تی. ئه م پاشگری

مالپه رانه تارادهیه ک هیمایه بو بازرگانی

بوونی مالپه رکه، وهی له هه موو کاتیټ کدا
نا.

www.kurdblogger.com

www.kurdistan4news.com

Commercial data processing

چاره سه رکردنی زانیارییه بازرگانیه کان.

Common business oriented
language

پروانه کوپول، زمانی به رنامه سازی کوپول

فراوانترین زمانه بلاوهکانی بازرگانی یه.

Common control unit

یه کهی دهست به سه ردا گرتن و پیکخستنی
گشتی.

Common field

کیلگی زانیارییه گشتیه کان.

Common internet File system

نەزمى فائىلە ئىنتەرنېتتە گىشتىيەكان.

Common language

زمانى گىشتى.

Communication

پەيوەندىيەكان، كردارى گواستىنەوھى

زانىارىيەكانە لە شوئىنكەوھ (كەسن ئامىر،

...) بۇ شوئىنى دى.

Communication card

كارتى پەيوەندىيەكان لە كۆمپىوتەرى

كەسى دا.

Communication control

program (CCP)

بەرنامەى رېكخستىن و دەست بەسەردا

گرتنى پەيوەندىيەكان.

Communication control unit,

data

يەكەى دەست بەسەردا گرتنى ناردنى

زانىارىيەكان.

Communication monitors

چاودىرىيەكانى پەيوەندىيەكان.

Communications

program/software

بەرنامەى پەيوەندىيەكان، بەرنامەيەكى

جىبەجىكارىيەو، گونجاوھ بۇ پەيوەندى

كۆمپىوتەرىك بە كۆمپىوتەرىكى ترەوھو

ئالوگۆرى زانىارىيەكان لە نىوانياندا.

Communicator, Netscape

communicator

پەيوەندىكەر، پەيوەندىكەرى نىتسكەيپ.

Comp

شىوھى كۆتايى.

Comp (computer newsgroup)

كە چەندىن بەرنامەى تايبەت بەم بوارەمان
ھەيە WinZip و winrar و ... كە بەم
بەرنامانە دەلّين compression
program.

Compression

پەستان، زانىارىيە پەستىنراوكان.

Compressor

پەستىنەر، گوشەر، ئامپىرىكى ئەلكترونى
يە بەكارديت بۇ پەستان خستنهسەر بۇ
كەمترکردنەوہى حەجم.

CompuServe

كۆمپانىيەى كۆمپيوسىرڤ.

Computer

كۆمپيوتەرى ئەلكترونى، كۆمپيوتەرى ئالى،
كۆمپيوتەر، حاسب، رايانە.

گروپى ھەوالىي كۆمپيوتەر. كۆمەلەى
گەورەيى كۆمەلەكانى USENET.

Compact disc (CD)

سى سى دى، دىسكى پەستىنراو، دىسكى
گوشراو.

Compact disc player

كارپىكەرى سى سى دى، ئىشپىكەرى سى سى دى.

Compress

پەستانەوہ، پەستان خستنه سەر، كردارى
بچووك كردنەوہى.

Compressed

پەستىنراو، گوشراو.

Compressed File

فايلى گوشراو، پەستىنراو، پەستاندى
فایل بەھوى پەستىنەرى تايبەتەوہ دەبيت

Computer-aided design (CAD)
نەخشەسازى بە كۆمپيوتەر، پروانە
.CAD

Computer, Ana log
كۆمپيوتەرى پېوانەيى.

Computer animation
وېنەي جولوى كۆمپيوتەرى.

Computer, automatic
ئامپىرى كۆمپيوتەرى خۇكار.

Computer emergency response
team
پروانە (CERT).

Computer language
زمانى بەرنامەسازى، زمانى بەرنامە
نووسى.

Computer programmer

بەرنامە ساز، بەرنامە نووس.
Computing
چارەسەركردن.

Congestion
كەلكە بوون، جەنجال.

Connecting line
ھېلى گەياندن، ھېلى گەيەنەر.

Connect time
كاتى پەيوەندى، كاتى گەياندن.

Connection
گەياندن، گەياندىنى فېزىيايىە بەھۆى
وايەرەھەن يان شەپۆلى رادىئو، يان، ... ،
لەنپوان دوو ئامپىردا يان زياترى ئامپىرى
كۆمپيوتەر، يان ئامپىرى پەيوەندىيەكان.

Connector
گەيەنەر.

Connector, common	گەيەنەرى گشتى .
Connector, electrical	گەيەنەرى كارەبايى .
Content	پىكھاتە، ناوەرۆك، كۆمەلىك مەتن و نووسىن، تەسۋىر، دەنگ، قىدىۋو گرافىك لەسەر پروۋى لاپەرەى وىب .
Control message	پەيام و نامەى دەست بەسەردا گرتن .
Control program	بەرنامەى رىكخستىن و دەست بەسەرداگرتن .
Conversion File	گۆرپىنى فايل .
Counter	

Counter, binary	ژمىرە، ژمىرەر، نامىرىكە ھەلدەستىت بە تۆماركردنى ژمارەكان بە شىۋەى زياد كردن يان كەم كردنى چىنەكان بۆ ھىما ناوەكىەكان بۆ چاۋدىرى كردنى پىرەۋى پروداۋەكان .
Counter, control	ژمىرەى دوۋانى .
Counter, hit counter	ژمىرەى دەست بە سەردا گرتن و رىكخستىن .
Country code	شىۋەيەكى گرافىكى يە، كە لە پىشاندانى ژمارەى كىلۆمەترى ئۆتۆمبىل دا بەكاردىت .

كوڭدى ژمىرەيى، ئەم كۆدانە تايىبەتن وەكو
es كەبو ئىسپانايە و de بو ئەلمان و ...

CP

چارەسەر كوردنى ناوہندى.

CPE

بارستە و پىكھاتەي چارەسەر كوردنى
ناوہندى.

CP/M (control
program/microcomputer)

بەرنامەي دەست بەسەردا گرتن و
پىكخستن بو ئامىرى كومپيوتر.

CPs

ژمارەي ھىماكان لە چركەيەك دا، ژمارەي
سوورەكان لە چركەيەك دا.

CPU (central processing unit)

يەكەي چارەسەر كوردن (ئىشپىكردن) ي
ناوہندى و بنچىنەيى.

CPU bound

سنوورى يەكەي چارەسەر كوردنى ناوہندى.

CPU speed

خىرايى يەكەي چارەسەر كوردن.

CPU time

كاتى يەكەي چارەسەر كوردنى بنچىنەيى.

Cracker

كراكەر.

Crawler

كراولەر، بگەرى ويىب، سپايدەر.

Cryptography, crypto

كريبىتو گرافى، كۆد، نووسىنى تايىبەتى،
پىگەي بە كۆد كوردن و شاردنەوہي
پىكھاتەي نامەو پەيام، بە بەكارھىنانى

کردارى گۆرىنى نھىنى، كه نەتوانریت
بگۆردریتەوہ پېش ئەوہى بگات بە دەستى
بەرامبەر.

CU, See me, CUSEMEE

بەرنامەى گفٹوگۆى تەلەفزىۋنى يە لە
تۆرى كۆمپىوتەرى و ئىنتەرنېتیدا.

CWP

چارەسەرکردنى ووشەكانى پەيوەندى.

Cybercafé, cyber cafe

دوكانى كۆفى، يان چىشتخانە.

Cyber culture

زانست دەست بە سەردا گرتنى خۇكار، و
پېشكەوتنى شارستانى.

Cyber dog

سەگى ئەلكترۆنى.

Cyber mail

پۆستى ئەلكترۆنى، ئىمەيل.

Cyber phobia

ترسى ئەلكترۆنى، ترسان لە كۆمپىوتەر.

Cyber punk

خەيالى عىلمى، خەيالى زانستى.

Cyber sex

جۆرىك چالاكى سىكسى يە لە ئىنتەرنېت
دا.

Cyber space

بۆشايى ئەلكترۆنى.

Cyber speak

قسەى ئەلكترۆنى.

Cycle

سوپ، دەورە، خول.

D

D, d

چۈرەمىن پىتى زمانى ئىنگلىزى يەو، بە
(دى) گۆ دەكرىت.

DA

شىكارى جىكارى، گۆپرەرى ژمارەيى بۆ
پىۋانەيى.

D/A

ژمارەيى، پىۋانەيى.

Daemon

لە نەزمى كارپىكردى UNIX دا،
بەرنامەيەكى خزمەتگوزارىيە كە

ھەلدەستىت بە جىبەجىكردى فەرمانەكان
بە شىۋەي خۆكار، بەبى زانست و، داۋاي
بەكارھىنەر.

Daisy chain

زنجىرەي ھىلى گەياندەكان.

DAP

پرۆتۆكۆلى گەياندى بۆ نىۋەپرۆك و
پىپرستەكان.

DAT

ۋەرگىپرانى ناۋنىشانەكانى دىنامىكى.

Data base

بنكەي زانىارىيەكان.

Database software

بەرنامەي بنكەي زانىارىيەكان

Data dictionary

فەرھەنگ، فەرھەنگى زانىارىيەكان.

Data dictionary
رئبهری زانیاریهکان.
Data encryption
به کۆد کردنی زانیاریهکان.
Data encryption key (DEK)
کلیلی به کۆد کردنی زانیاریهکان.
Data encryption standard
ستانداردی به کۆد کردنی زانیاریهکان.
پیوهری به کۆد کردنی زانیاریهکان.
Data, end of
هیماى کۆتایی فایل.
Data entry device
ئامیری داغکردنی زانیاریهکان.
Data time
کاتی زانیاریهکان.
Data traffic

ترافیکی زانیاریهکان.
Data transfer
گواستنهوهی زانیاریهکان.
Data unit
یهکهی زانیاریهکان.
Data word
ووشه‌ی زانیاریهکان.
Data word size
قهباره‌ی ووشه‌ی زانیاریهکان.
Date
به‌روار.
DB
بنکه‌ی زانیاریهکان.
DBA
به‌رئوه‌به‌ری بنکه‌یی زانیاریهکان.
DBDC

بنکه‌ی زانیاریه‌کان / په‌یوه‌ندی زانیاریه‌کان.
D-bus
گویزه‌ره‌وه‌ی زانیاریه‌کان.
DCL
لیستی ریکخستن و ده‌ست به‌سه‌ردا
گرتنی زانیاریه‌کان.
DDC
ده‌ست به‌سه‌ردا گرتن و ریکخستنی
ژماره‌یی راسته‌وخۆ.
DDD
په‌یوه‌ندی ته‌له‌فونی راسته‌وخۆ.
DD/D
فهره‌نگ، ریبه‌ری زانیاریه‌کان.
DDE
داغ‌کردنی راسته‌وخۆی زانیاریه‌کان.
Dead line

هیڼی په‌یوه‌ندی پچراو، یان کار نه‌کردوو.
Decompression
بپروانه compression.
Decryption
هیڼمای کۆد.
Dedicated
تایبته. به‌رنامه، ئامیر... نه‌خشه‌کیشراو
دروست کراو بو‌به‌کاره‌یانیکی تایبته‌تی.
Dedicated line
هیڼی په‌یوه‌ندیه‌کان تایبته به‌یه‌ک
به‌کاره‌یانه‌ر، هیڼی ته‌له‌فون له‌نیوان دوو
کۆمپیوته‌ردا.
Default
نرخ‌ی سه‌پاو، بنچینه‌یی، هه‌میشه‌یی.
Defence advanced research
agency.

ئانسانسی پروژهی لیکۆلینهوهی بهرگری
پیشکەوتوو.

Degree

دەرەجە، پلە، ئاست.

De install, uninstall

پاشگەزیوونەوه له دابه‌زاندن.

DEK

بروانه Data Energy Key

Delay

دواخستن، دواکه‌وتن.

Delay time

کاتی دواخستن. بپری کاتی نیوان دوو
پووداوه.

Delay unit

یه‌که‌ی دواخستن.

Delete

سپینه‌وه، لابردن.

Del key

کلیلی سپینه‌وه، دوگمە‌ی دیلیت.

Delphi information service

خزمە‌تگوزاری زانیاریه‌کانی دیلفی
Delphi. توپری زانیاریه‌ بازرگانیه‌کان بۆ
په‌یوه‌ندی راسته‌خۆ، که دامه‌زراوه له
سالی ۱۹۸۲ له نه‌ته‌وه یه‌کگرتوو‌ه‌کانی
ئه‌مریکا.

DES

بروانه data encryption standard

Design

نه‌خشه‌سازی.

Design aids

هۆیه‌کانی نه‌خشه‌سازی.

Design cycle

سوپرى نەخشەسازى.

Design, data

نەخشەسازى زانىيارىهكان.

Design, logic

پىكخستنى مەنتقى .

Design, system

نەخشەسازى نەزم.

Design tools

ئامرشازەكانى نەخشەسازى.

DFX

شىۋازى ئالوگوپرى وىنەكان.

DHTML

بىروانە HTML و Dynamic

Diagnosis

دىيارى كردن، دىيارى كردنى ھەلە.

Dialup

گەياندى تەلەفون بە كۆمپيوتەر يان لە
نىۋان دوو وىستگەدا.

Dial-up

پەيوەندى كاتى لە پىگەى مۇدىمەوہ
لەنىۋان كۆمپيوتەرو يەك ISP بە سوود
وەرگرتن لە ھىلى تەلەفونى ئەنەلوگ يان
ISDN كە گونجاوہ بۇ بەردەست خستنى
ھىلى ئىنتەرنىت.

Dial-up access

بىروانە Dial-up

Dial-up service

خزمەتگوزارى داواكارى تەلەفونى.

dialer

بەرنامەيەكە پەيوەندى نىۋان كۆمپيوتەرو
ئىنتەرنىت داين دەكات.

Dialog box
پەيامىكە كە بۇ فەرمانىك يان ئاگادارى
دېتە سەر لاپەرەى كار.
Difference
جىاوازى .
Difference engine
بزوئەرى جىاوازى. ئامپىرى كۆمپىوتەرى
مىكانىكى گەشەى پى درا لە لايەن چارلز
باباچ لە سالى ۱۸۲۲.
Digerati
Digital elite بە ماناى (تايبەتى
ژمارەى).
Digit
ژمارە، ھىمايەكە لە نەزمى ژمارەدا، وەكو
(سفر، ۱، ۲، ۳، ...).
Digital

ژمارەى .
Digital camera
ئامپىرى وئە گرتنى ژمارەى، كامپىراى
ژمارەى .
Digital circuit
سووپى ژمارەى، خولى ژمارەى .
Digital clock
كاترژمپىرى ژمارەى .
Digital communications
پەيوەندى ژمارەى .
Dir
فەرمانى Dir. يەككە لە فەرمانە
ناسراوہكانى نەزمى MS-DOS.
Direct
راستەوخو
Direct access unit

يەكەى گەياندىنى راستەوخۆ.
Direct address
ناونىشانى راستەوخۆ.
Direct code
كۆدى راستەوخۆ.
Direct-connect modern
مۆدىمى گەيەنراوى راستەوخۆ.
Direct connection
گەياندىنى راست، گەياندىنى
راستەوخۆ. گەياندىنى راستەوخۆى نىوان
كۆمپيوتەرو ئىنتەرنېت.
Directory
پابەر، پىبەر، ناوەرپۆكى ھاوبەش،
فەهرەسى ھاوبەش، پىپرستى ھاوبەش.
Disc, disk

دىسك، ھۆيەكى پارىزەرىيەو بەكاردىت بۆ
ھەلگرتن و پاراستنى زانىارىيەكان
لەسەرى.
Display unit
يەكەى پىشاندان.
Distributed data base
زانىارىيە بىچىنەيى بەشكەرەكان.
(دابەشكەرەكان).
Document copy
لەبەر گرتنەوھى دۆكيومىنتى بىچىنەيى
Domain
بووار، كىلگە. كۆمەلىك زانىارى لىك چووه
لە فايلىكدا
Domain name

.gov. بۇ دامەزراوھى دەولەتى.
.mil. بۇ دامەزراوھى سەربازى.
.net. بۇ دامەزراوھى ئىنتەرنېت.
.org. بۇ كۆمەلەو پىكخراو.

جگە لەم پاشگرانەى سەرەو، پاشگرى
دىكەش ھەيە، كە ھەردەولەتەو دووپىتى
پەيوەست بەخۆى ھەيەو ھەندىك جار
جىگەى پاشگر دەگرېتەو و ھەندىك
جارىش دەبىتە پاشگرى دووھم و، دووای
پاشگرەكانى سەرەو دادەنرېت بەم
شىوہيە:

www.amazon.co.uk

دووپىتى كورتكراوھى ولاتەكان بەم
شىوہيە:

مالپەرەكان لە چەند بەشىك پىك ھاتووه
لەوانە www كە كورتكراوھى World
wide web-، كە بەماناى توپرى
جالجالۆكەيى دىت و، پاشان ناويك
Domain name وپاشگرىك
(.edu، .org، .com) و ئەم پاشگرانە
ھەريەكە مانايەك دەدات و كورتكراوھى
وشەيەكە و زۆربەى كات ھەولدەدرېت ئەم
پاشگرە لەگەل ناوہرۆكى مالپەرەكەدا
بگونجىت:

.com. بۇ مالپەرى بازركانى.

.co. بۇ مالپەرى كۆمپانىكان.

.edu. بۇ زانستگە (زانكۆ) و دامەزراوھى

فىركارى.

فهرههنگى زاراوهكانى ئىنتەرنېت و چات

.ac	ئايىسلەند
.ad	ئەندۇرا
.ae	ئىمارات
.af	ئەفغانىستان
.ag	ئەنتىنىگۆ
.ai	جزىرەى ئەنگىولا
.al	ئەلبانىيا
.am	ئەرمانىيا
.an	ئانتىك
.ao	ئەنگولا
.ar	ئەرژەنتىن
.as	ئامرىكن ساموا
.at	ئاترىش
.au	ئوستراليا

فهرههنگى زاراوهكانى ئىنتەرنېت و چات

.az	ئازەر باىنجان
.ba	بوسنەو ھەرزەگوفىنا
.bb	بارا بادوس
.be	بەلجىكا
.bf	بوركىنا فاسو
.bj	بولگارىستان
.bi	برۋندى
.bm	جزاير-برمودا
.bo	بولىقى
.br	بەرازىل
.bs	بەھاما
.bt	بوتان
.by	بىلاروس
.ca	كانادا

.cc كاكاس، كىلىنگ
.ct ئەفرىكا
.cg كۇنگۇ
.ch سوئىس
.ci ساحل عاج
.ch جەزاير كوك ئىسلندس
.cl چىلى
.cn كامرون
.cn چىن
.co كۇلۇمبىيا
.cu كوبا
.CX جىزىرە كرىسمس
.cy قوبروس
.CZ چىك

.de ئەلمانىا
.dj جىبۇتى
.dk دانىمارك
.dm جىزىرەى دومىنكا
.dn كۆمارى دوفىكن
.dz جەزاير
.ec ئەكوادۇر
.ee ئەستونى
.eg مىسىر
.en سەحرانى خۇرئاوا
.er ئەرىترىا
.es ئىسپانىا
.et ئەسىوبى
.fi فىللەندا

.fiji فوجى
.fm مىكرونىزى
.fr فەرەنسا
.ga گابن
.gh غانا
.gl گرین لند
.gm زامبیا
.gn گینا
.gr یونان
.gt گواتیمالا
.gu گوام
.hk ھونگ كونگ
.hn ھیندو راس
.hr کرواتی

.ht ھايتى
.hu مەجرستان
.id ئەندونىزىا
.ie ئايرلەندا
.il ئىسرائىل
.in ھىند
.iq ئىراق
.ir ئىران
.is ئايسلەند
.it ئىتالىا
.im جاماىكا
.jo ئەردەن
.jp يابان (ژاپون)
.ke كىنيا

قىر قىزىستان .kg
كامبوزيا .kn
كموروس .km
كۆرياي باكور .kp
كۆرياي باشور .kr
كوهيت .kw
لوبنان .lb
سرىلانكا .lk
لوكسمبورگ .lu
لىبى .ly
مەراكىش .ma
مۆناكو .mc
مەكدونىيە .mk
مالى .ml

مىانمار .mm
مغولستان .mm
مۆرىتانيا .mr
مالدىو .mr
مالاوى .mw
مەكسىك .mx
نايجىريا .ne
نىكاراگوا .ni
هۆلەندا .nm
نەروىج .no
نىپپال .np
نيوزلەندا .nz
عومان .om
پەنەما .pa

فلیپین .ph
پاکستان .pk
فلهستین .ps
پاراگوا .py
قهته .qa
رۆمانی .ro
روسیا .ru
روواندا .rw
عهربستانی سعودی .sa
سیکلس .sc
سودان .sd
سوئیډ .se
سهنگاپوره .sg
سیرالیون .sl

سان ماری .sm
سهنگال .sn
سوّمالی .so
سورینام .sr
سوریا .sy
سوايزله نند .sz
چاد .td
کوگو .tg
تایله نند .th
تاجیکستان .tj
تونس .tn
تونگا .to
تیموری پوژهه لات .tp
تورکیا .tr

زىمبابۋى .zw

نوخشە بېت لە ku-ىش، بۇ كوردستانى
خۆشەويست و، بېيىتە پاشگرو
كورتكراۋەمان بە شىۋەيەكى جىھانى.

Download, downloading

داۋنلۆد، دابەزاندنى بەرنامە و بابەت و ...
لە مالىپەرىكى ئىنتەرنېتەۋە بۇ ناو
كۆمپىوتەرى بەكارھىنەر جا بۇ
خوئىندەۋە بەكارھىنەنى كاتى بېت، يان
بۇ سەيڧ كىردن و، بەكارھىنەنى بەردەۋام.
گواستىنەۋەى زانىيارىەكان، يان بەرنامە بە
شىۋەيەكى راستەۋە لە ئامىرى كۆمپىوتەرى
دوورەۋە بۇ ئامىرى بەكارھىنەر.

DSL

ھىلى بەشداربوۋى ژمارەيى

تايۋان .tw

تانزانىيا .tz

ئوكرائىن .ua

گواندا .ug

ئىنگلىز-برىتانىيا .uk

ئۆزبەگىستان .uz

قاتىكان .va

قەنزەۋىلا .ve

فىتنام .vn

سامۋا .ws

يەمەن .ye

يۇگىسلاۋىيا .yu

ئەفرىقاى باشور .za

زامبىيا .zm

DSML

زمانی XML

DSP

چارهسه رکردنی هیماي ژمارهیی

D to A converter

گۆرپری ژمارهیی پیوانهیی

DVD

دیسکی قیدیوی ژمارهیی

Dynamic HTML (DHTML)

نوئی HTML – ه.

Dynamic IP address

ناونیشانی ئای پی داینه میکی

Dynamic key

کلیلی داینه میکی

Dynamic memory

زاگیرهیی داینه میکی، بیر داینه میکی

Dynamic page

لاپه رهی داینه میکی. له HTML دا،

دۆکیومیئنتیکه که پیکهاته کهی بریتی یه له

وینهیی جولاو به شیوهی GFF و

پروگرامه کانی JAVA و Active X.

Dynamic web page

لاپه رهی ویب داینه میکی. لاپه رهی ویب

شیوهیه کی جیگیری هیه، به لام

پیکهاته کانی ناوی گۆراوه.

E

E, e

پىنجهم پىتى زمانى ئىنگلىزى يەو بە (ئى)
گۆ دەكرىت.

E-

كورتكراوهى ووشەى (electronic) -ە،
كە وەكو پىشگرى ھەندىك ووشە
بەكاردىت.

EAM

نامىرى ژمىرىارى كارەبايى

EAROM

تەنھا زاكىرەى خويىندەوہ

EBCDIC

نەزمى ئالوگوپرى ھىمايى

E-bomb, e-mail bomb

بۆمبى نامەى ئەلكترۆنى، قومبەلەى

پەيامى ئەلكترۆنى.

e-business (electronic business)

بازرگانى ئەلكترۆنى، ئەنجامدانى مامەلەيە

لەنىوان كۆمپانىياكان و ئىنتەرنېت.

e- Cash, e- money

پارەى ئەلكترۆنى، نەقدى ئەلكترۆنى.

Echo

ئىكو، زىنگانەوہ. لە پەيوەندىەكان دا

گەرانەوہى ھىمايى نىردراو بۆ لای

نىرەرەكەى بە شىوہى جياواز لە

شىوہى ھىما بنچىنەيىەكە.

E-commerce

بازرگانى ئەلكترونى

EDI

ئالوگوپرى ئەلكترونى زانىارىيەكان

EDP

چارەسەر كىردنى ئەلكترونى زانىارىيەكان

EDVAC

ئامپىرى كۆمپيوتەر لە جىلى يەكەم.

E-Form, Eform, electronic form

كارتى ئەلكترونى، بۆ پرسە نامە، گەشت و
گوزار

Electronic bulletin board

تەختە ئاگادارى ئەلكترونى، بۆردى
ئاگادارىيەكان.

Electronic commerce

بازرگانى ئەلكترونى

Electronic data interchange

ئالوگوپرى زانىارىيەكان بە شىۋەى
ئەلكترونى .

Electronic form

كارتى ئەلكترونى، فۆرمى ئەلكترونى .

Electronic journal

پۆژنامەى ئەلكترونى .

Electronic mail

نامەى ئەلكترونى. پەيامى ئەلكترونى.
ناردن و ۋەرگرتنى ئەلكترونى . پۆستى
ئەلكترونى . گواستنه ۋەو ناردنى پەيام
بەبەكارهينانى نەزمى چارەسەر كىردن و،
ھۆى پەيوەندىيەكان لە دور.

Electronic mail box

سندوقى پۆستەى ئەلكترونى .

Electronic mail service

تۆپرى لىكۆلىنەوہو ئەكادىمى ئەوروپى .

Euro seek

بگەپىكى ئىنتەرنىتەو ، ئەم مالىپەرى
سىرچە لە ئەوروپا لەسالى ۱۹۹۶ دا لە
ولاتى سوید دامەزرا .

www.euroseek.com

e- Mail, electronic mail, mail

نامەى ئەلكترۆنى . ناویكى گشتى یە بۆ
بەرىدى ئەلكترۆنى و گوزارشتە لەهەلگرتن
و پاراستنى نامەى زانیاریە كەسىكان لە
كۆمپىوتەرى ناوہندى گریدراو بە تۆپرى
پەیوہندىە ناوچەییە فراوانەكانەوہ . ئەو
نامەو پەيامانەى دەنپەردرین لە كورتترین
ماوہداو بى گرفت دەگات بە كەسى
بەرامبەرۈ، كەمترین پارەى دەویت و

خزمەتگوزارى نامەى ئەلكترۆنى .

Electronic mall

بازارى گشتى ئەلكترۆنى .

Electronic photography

وینەگىرى ئەلكترۆنى .

Encryption

بەكۆد كردن . گۆپىنى زانیاریەكانە ، یان
زانیاریەكان بۆ شیوہى هیماى ناروون بە
بى بوونى كلیلیك بۆ حەلى هیماكان .

Ethernet

تۆپرى ئیسەرنىت .

E*trade

كۆمپانىایەكە ، كە بیل پۆرتەر لە سالى
۱۹۸۲ دا ، دای مەزراند .

European academic and research
network

ئەو كۆمپانىيەنى كە ئەو ئىمەيلەمان ئى
وەرگرتوۋە لە يەك جيا دەكاتەو.

- ناوى مالىپەرى ئەو كۆمپانىيەنى كە
ئىمەيلەكەمان لىۋەرگرتوۋە، وەكو (ياھوو-
جىمەيل-تېھراندا-نەسىج-مەكتوب-

ياھوو،...).

-پاشگىرى ئىمەيلەكە، كە لە مالىپەرى
ھەندىك كۆمپانىيادا پاشگىرەكە بە گۆپىرى
ئەو فۆرۋە دەبىت كە بۇ بەشداربوون پىرى
دەكەيتەوۋە لە ھەندىكىشياندا تەنھا
(.com) يان ھاوشىۋە پاشگىرەكانىتى.

ئىمەيلى نووسەرو نامادەكار ئەم سى
بەشەنى سەرۋە پروندەكاتەو:

hemnymela@yahoo.com
E-Mail Filter

زووتىرىش دەگات و كەسى بەرامبەر
دەتوانىت بىخوئىنتەوۋە يان ھەلى بگىت لە
ئىمەيلەكەيدا يان لە كۆمپىوتەرەكەيدا، كە
ئەمانەش سوودە گىشتى يەكانى پۇستى
ئەلكترۆنى بوون.

e- Mail address

ناونىشانى نامەو پەيامى ئەلكترۆنى.
ناونىشانىكى تايبەتە بە بەكارھىنەرىكى
ئىنتەرنېت كە بۇ ناردن و خوئىندەوۋە
پەيامى ئەلكترۆنى سوودى لىۋەردەگىت و
لە سى بەش پىك دىت، بە شىۋەيەكى گىشتى
بەم جۆرە:

- ناوى بەكارھىنەر

- ھىماى ئەت @ at كە دواى ناوى
بەكارھىنەر دىت و ناوى بەكارھىنەر ناوى

فلتەرى پۈستى ئەلكترونى. پالائوتەى
پەيامى ئەلكترونى.

E-Mail Message

ناردنى پەيام و نامە بۇ يەك كەس يان بۇ
چەند كەسىك لە يەك كات دا.

E-Mail Server

خزمەتگوزارى ئىمەيل. سىرقەرى ئىمەيل.

END

كۆتايى.

ENIAC

ئىنياك، يەكەم كۆمپيوتەرى ژمارەى
ئەلكترونى.

EN space

بۆشايى بچووك.

EOL

كۆتايى دىپر.

e- Text

دەقى ئەلكترونى.

e- Time

كاتى جىبەجى كرددن.

Evolution

هەلسەنگاندن.

Explorer, Internet Explorer

يەككە لەبەرنامە ناسراوەكانى كۆمپانيى
مايكروسوفت كە بۇ كرددنەوہى
مالپەرەكانى ئىنتەرنېت و،كاركردن
تياياندا بەرادەيەكى كەم (سەيف-
دۆزىنەوہ-) بەكاردىت.

Extranet

تۆرى ئيزافى .

F

F, f

شه شه م پیتی زمانی ئینگلیزییه و، به (ئیف)
گۆده کریټ و، کورتکراوهی چهن دین وشه یه.

Face

پوو .

Face-to-face (f2f)

پووبه پوو .

Facilitated chat

گفتووگۆی ئاسانکراو .

FAQ

پرسیاری زۆر خستنه پوو .

Favorites

پرووانه بوکمارک .

FCC

بریکاری په یوهندی فیدرالی بریتییه له
ئاژانسی ئه مریکی ، که ریخراویکی
په یوهندییه گشتییه کانه و، له سالی ۱۹۳۴ د
دامه زراوه .

www.fcc.gov

F Connector

گه یه نه ری ئیف . لیده ری ئیف .

FEB

بارسته ی ئه له کترۆنی وه زیفی .

Federal Internet exchange

پرووانه FCC

Feedback control

رېكخستن و دەست بەسەرداگرتنى خودى،
چاودىرى زاتى.

Femto

فيمتو.

Fetch cycle

سوپرى ھېنان و ئامادەکردن.

Fetch data

زانيارىيەكانى ھېنان و ئامادەکردن.

fedonet

پروتوكولى قىيونىت. پروتوكولىيە

بەكاردىت لە ناردنى نامەى ئەلەكترونى دا

و، ناردنەكانى كۆمەلە ھەوالىيەكان و

فايلەكان.

Field

كىلگەى زانيارىيەكان.

Field, common

كىلگەى گشتى.

Field, control (sorting)

كىلگەى رېكخستن و دەست بەسەردا
گرتن.

File

فايل. زانيارى كۆكراوھى رېكخراوھ بۆ
مەبەستىكى ديارى كراو.

File, active

فايلى چالاک.

File compression

رېكخستنى فايل. كردارى بچوكکردنەوھى
قەبارەى فايلە بۆ ئاسانى بەكارھېنان
و، شوپىن كەم گرتن و، بە ئاسانى ناردن بۆ
شوپىنى دوور بەھۆى ئىمەيلەوھ.

File control system

نەزمى پىكىختن و دەست بەسەرداگرتنى
زانبارىيەكان.
File conversion
گۆپىن و گواستنهۋەى فايەكان.
File directory
پىبەرى فايە.
File name
ناۋى فايە.
File section
بەشى فايەكان.
File server
خزمەتكارى فايەكان. خزمەتگوزارى
فايەكان . ئامپىرى ھەلگرتن و پاراستنى
فايەكانە لە تۆپى ناۋچەيدا.
File set
كۆمەلى فايەكان.

File size
قەبارە و ھەجىمى فايە.
File transfer
گواستنهۋەى فايە. جۆلەى فايە لە
ئامپىرىكى كۆمپىوتەرەۋە بۆ كۆمپىوتەرىكى
تر لە تۆپى پەيوەندىيەكاندا.
File transfer, communication
گواستنهۋەى فايەلى پەيوەندىيەكان.
File transfer protocol
پروتوكۇلى گواستنهۋەى فايەكان.
File type
جۆرى فايە. دەتوانرىت فايەكان بە
چەندىن فۆرپمات و جۆرى تايبەت
سەيقىرىت و ھەلبىگىرىت ۋەكو (ۋەيىف
'.....).
Film processor

چارهسازی فلیم، چارهسه رکردنی فلیم.

Filter

فلتهر، جیاکه رهوه، پالیوه. نامیټیکه ،یان
بهرنامهیه که بۆ جیاکردنه وهی هندیگشت
وهکو زانیارییهکان، یان پیتهکان، یان
هیماکان.

Find

گهپان، دۆزینهوه، سیټچ.

Finger

بهرنامهی فینگەر .

Finite set

کۆمهلهی دیاری کراو.

Fire wall

نهزمیکی ئاسایشییه ،مه بهست لیی
پاریزگاری کردنی توپری پیکخراو دژی

ههپهشهی دهرهکی .

FIR Port

دهروازهو دهرچهی ژیرسوری خیرا.

First level address

ناونیشانی راستهوخۆ له ئاستی یهکهه.

First normal form

چوارچیوهی ئاسایی یهکهه.

First Tuesday

یهکهمین سیشهمه.

Flag

ئالا، هیما، بهیداخ، موئه شیر.

Flame

فلهیم، گپ، کلپه.

Flame bait

په یام، یان بابه تییکه له ماوهی خزمهتگوزاری
به رییدی ئهله کترۆنی دا، یان کۆمهلهی

Flamer	هه والى .
Flamer war	فله يمه ر .
Flash	جهنگى فله يمه ر . جهنگى گرو كلپه .
Flash memory	فلاش . بهرنامه يه كى دروستكراوى كۆمپا نيا ي ماكرومىديا يه ، كه بۆ مه به ستى دروستكردنى و ئىنه ي جوولا و به ئاستىكى بهرز به كار دىت و ، ناسراوترىن بهرنامه ي بووارى ئه نىمه يشن سازىيه .
Flash player	فلاش ميمورى .
	فلاش پلەيەر .

Flat screen	بهرنامه يه كه بۆ كارپيكردن و ليدانى بهرهمه كانى فلاش .
Flexibility	شاشه ي تهخت .
Floppy disk	نهرمىتى له به كارهيناندا . مرونه .
Font	فلوڤى . دىسكى نهرم . دىسكىكى پلاستىكىيه ، كه ده وره دراوه به چىنىكى مووگناتىسى و ، بۆ هه لگرتن و ، پاراستنى زانىارىيه كان و ، بهرنامه (بهزورى له گه ل ئاميرى كۆمپيوتهرى بچوكدا) به كار دىت .
Font number	فونت . خهت .

ژمارهى خەت.

Font size

حەجمى خەت. قەبارەى فۇنت.

Form

فۆرم. فايلىكە بۆ نووسىنى زانىارى.

Formula

سىغە، فۆرملە.

Forth

زمانى فۆرس.

FORTRAN

زمانى فۆرتران. بەرنامەى فۆرتران.

FORTRAN, commercial

فۆرترانى بازىرگانى.

FORTRAN language

زمانى فۆرتران.

FORTRAN transfer process

کردارى وەرگىپرانى فۆرتران.

Forum

دووانگە.

Forward, forwarding

بۆ پىشەوہ. پىشەوہ. كاتىك بە دووگمەى باك (بۆ دوواوہ) دەگەرپىتەوہ بۆ دوواوہ لە بەرنامەى ئىنتەرنىت ئىكسپلۆرەر، يان ھاو شىوہكانى دا، ئەوا دەتوانى بەم دووگمەىە بچىتەوہ پىشەوہ.

FDP

پىشاندانى لاپەرەى تەواو، پىشاندانى پراو پرى لاپەرەكە.

Frame

چوارچىوہ. دابەشکردنى پرووى لاپەرەى وىب كە لە دوو يان چەند پارچەى

سهربهخوی (ئیچ.تی.ئی.م.ئی.ل) پیك دیت.

Frame time

چوارچیوهی کاتی.

Free form

وینهی ئازاد، فۆرمی سهربهست، بی

بهرامبه.

Free mail

ئیمهیلی بهلاش و بی بهرامبه، پیشککش

کردنی خزمهتگوزاری نامهی ئهلهکترونی له

لایهن ههندیک مایهپهروه بی بهرامبه و

بهلاش.

Free net, free-net

تۆپی بی بهرامبه، تۆپی بهلاش.

Free space

بو شایی ئازاد، بو شایی بی بهرامبه و

بهلاش

Free ware

بهنامهی بهلاش و مفت.

Frequency

لهرهله، تهره دوود، فریکویئسی .

Frequently asked question

پروانه (فاک- ئیف ئهی کیوو).

From:

له. له نامه ی ئهلهکترونی و زۆر شوینی دیکه

شدا به کار دیت و، بهمانای (له) یه، کاتیك

دهبینی ده نووسریت (له): واته ئه و ئیمه یله

له و که سه وه هاتوو که (فرۆم): دا زانیاری

له باره یه وه نووسراوه.

FrontPage

یه کیکه له به نامه ساده و ساکارهکانی

نەخشەسازى مالىپەرى ئىنتەرنېتى و، بە
زۆرى بۇ مالىپەرى ساددە كەسىپەكان
بەكاردىت، و ئەم بەرنامەيە لەلايەن
كۆمپانىيە مايكرۇسۇفتمە داھىنراو و
بەرھەم ھاتوو و، يەككە لە بەرنامە
بەردەوامەكانى مايكرۇسۇفتمە ئۇفيس .

fs

جياكەرەھەي فايەكان .

Ftp (file transfer protocol)

پروتوكولى گواستەھەي زانىارىيەكان،
بناغەي گواستەھەي زانىارىيەكان .

Ftp client

بەرنامەيەكە بەكاردىت بۇ ئەپلۇد كىردن و
دابه زاندىنى زانىارى بۇ مالىپەرى، يان داوتلۇد
و ۋەرگىرتنى زانىارى لە مالىپەرىھە .

Ftp command

فەرمانەكانى پروتوكولى گواستەھەي
فايەكان .

Ftp program

بەرنامەيە پروتوكولى گواستەھەي
زانىارىيەكان .

Ftp server

خىزمەتگوزارى (پروتوكولى گواستەھەي
فايەكان) .

Full name

ناوى تەۋا، ناوى سىيانى و چوارى، ھەموو
پىتەكانى ناۋەكان .

Full-screen

شاشەي تەۋا، شاشەي پىراۋ پىر .

Function

فەرمان، ھىما، پەيوەندى نىۋان دوو

پیکهاته. جوړیکه له په یوهندی حسابی.
FYI (for your information)
ئهم گوزارشته به کاردیټ له په یامی نامه
ئهله کترؤنییه کاندو، وتارهکانی کومه له ی
هه والی. ناوی خوازو که به زوری له نامه ی
ئهله کترؤنیدا به کاردیټ.

G

G,g

پیتی(جی) هه وته مین پیتته له ئه لغبای
زمانی ئینگلیزیدا.

G

هیژی پراکیشهر.

Gate

ده روازه. ده رچه. ده رگه. دوولایی.

Gate way

ده لاقه. مه دخه ل. ده روازه. په یوهندی نیوان
جوړه جیاوازهکانی توره کان.

Gb, gb (gigabyte)

گىگابايت. بليون بايت. هزار ميگابايت.

1Gb=1000 Megabyte

gigabyte=Gb

Gbps (gigabyte per second)

گىگا بايت له چركه يه كدا.

Generic icon

ئاىكونى گشتى.

Geographic information system

نەزمى زانىارى جيوگرافىك.

GIF geographic interchange
format

جوړى ئالوگوپرو رىكخستنى به يانىي.

جوړىكه بو هه لگرتن و پاراستنى فايله

به يانىييه كان، به كارديت بو گواستنه وهى

وينه له سەر ئىنتەرنىت. له سالى ۱۹۸۰ دا

داھىنرا.

GIF89a

جوړىكه له (جى.ئى.ئىف) كه له جولاي

۱۹۸۹ دا دوزرايه وه.

giga

گىگا. پارچه يه كه مەبەست يه ك بليونه .

له هه لگرتن و پاراستنى زانىارىيه كاندا

هيمايه بولاى (دوو توان سى).

Gigabits per second

گىگابايت له چركه يه كدا.

Gigabyte

گىگابايت.

GIS geographic information
system

نەزمى زانىارى جوگرافىيى

www.gis.com

GMT

كات به گویرهى (جى ئىم تى).

Gopher

خزمەتگوزارى نەزمى گوڤەر له تۆپرى
ئىنتەرنىتدا .هەلەستىت بە داىبنکردنى
زانىارىيە دەقىيەكان وپىشكەشکردنىان بۆ
بەكارهينەر لەسەر شىوہى لىستى ھەرەمى .

Gopher space

بۆشايى گوڤەر.

Go to

برۆبۆ...،كۆمپانىيايەكە ،كە لەسالى ۱۹۹۷
دا دامەزراوہ لە كاليفورنيا و،يەكئىكە لە
ئاميرەكانى گەران بە شىوہى ئاسان و،
سادەو ساكاو،لە سىرچە بەناوبانگەكانە .

www.goto.com

.gov

كورتكراوہى وشەى حكومەتەو، وەكو
پاشگىر بۆ مالىپەرە حكومىيەكان بەكارديت
و بەھويەوہ دەزانرئىت كەئەو مالىپەرە
حكومى يەو ،فەرمىيە .

www.moe.gov.sa

www.afifedu.gov.sa

www.c2g.gov.kw

www.pna.gov.ps

Graph

ويئە .ھيئەكارى .پلاندانان .ھيئەكار .

Graphic

ويئەو نەخشە .

Graphic image

ويئە .ھيئەكارى .ھيئەكار .

Greenwich Mean Time

كات بە گوڧرەى هئىلى گرنوچ.

Grid chart

هئىلكارى تۆپ.

Group

گروھ ،كۆمەلە.

Group code

كۆدى كۆمەلە.كۆدى گروھ.

Group separator

جياكەرەو، ناوكارى نئوان كۆمەلە

زانبارىيەكان.

Group ware

بەرنامەى گروھ و كۆمەلە.جۆرىكە لە

بەرنامە كە بەكاردىت لە تۆرەكاندا بۆ

ئەوہى بە شىوہى كۆمەلە و گروپ كارى

لەسەر بكەين و،بەكارى بەينين.

GUI

پرووكارى بەكارهئەرى هئىلكارى بەيانى .

Gun, holding

تفەنگى ئەلەكترونى .

Guru

پسپۆرى تەكنىكە. پسپۆرى تەكنەلوژى .

كەسىكە ،كە خاوەنى شارەزايىيەكى فراوانە

لە بووارى تەكنە لوژىدا.

H

H. h

پیتی ههشتهمی ئهلف و بیی زمانی
ئینگلیزییه.

Hack

هاک. چهتهیی ئینتهرنیټی. کاری چوونه ناو
مالپه‌ری کهسی بهرامبه‌ر و، یان سیرقه‌ری
هیله‌کانی موبایل، یان.....

Hacker

هاکه‌ر. کهسیکه، که بتوانیټ ناسایشیی
سیسته‌می کۆمپیوته‌ر بشکینیټ
و، زانیارییه‌کانی وده‌ست بخت.

Hang-up

وهستانی چاوه‌پروان نه‌کراو. وهستانی
کتوپری.

Hard

هارد. ره‌ق. شوین و کۆکه‌ی هه‌لگرتن و
پاراستنی زانیاری.

Hard drive

بزوینه‌ری هارد. جولینه‌ری هارد.

Hard ware

پیکهاته‌کانی کۆمپیوته‌ری کهسی و
یه‌که‌کانی و پیکهاته‌کانی و به‌شه‌کانی.
به‌شه ره‌قه‌کان.

Head

سه‌ر.

Header

ناونیشان. به‌شیکه له سه‌ره‌تای نامه‌و په‌یام

دا ، و زانیارییه پیویستهکان لهخۆدهگریت.
وهکو لهنامهی ئەلهکترۆنیدا(ناو، بهروار،
نیرەر ،بۆ نیرراو،.....).

Header application

بهرنامهی جیبهجیکردنی یارمهتیدەر .

Header card

کارتی ناوونیشان.

Helper program

بهرنامهی یارمهتی دەر.

Help key

بهرنامهی یارمهتی .کلیلی یارمهتی.

Hidden file

فایلی شاراه. فایلی شاردراره.

History

میژوو. بهروار.

History file

فایلی میژوو و بهرواری کار. فایلیکی
میژووییه بۆ کارو جیبهجیکراوهکان، که
بهرواری کارو، زانیاری دیکهش له
خۆدهگریت. وهکو بوونی ئەم بهشه له
ئینتهرنییت ئیکسپلۆرهردا.

History list

لیستی بهروارو میژوو.

Home computer

سهههتا. مالهوه. لاپههه یهکهه و سهههتا.

Home directory

پیپرستی بنچینهیی.

Home key

کلیلی هۆم.

Home page

لاپههه مالهوه . لاپههه سهههتا. لاپههه

سەرەكى مالىپەرەكانى ئىنتەرنىتە، تىايدا بەش و بابەت گرىدراوه و، بە كليك كردن له سەريان چالاک دەبن و، دەردەكەون و، دەچنە ناو ئەو بەشەنەوه.

Hotbot

هۆتبۆت. يەككە له گەرەترىن مالىپەرەكانى بوارى گەرەن و، سودى باشى هەبووه لهو بوواریدا.

www.hotbot.com

Hot link

هۆت لىنك، پروانە لىنك.

Hot list

هۆت لىست. پروانە بووكمارك.

Hotmail

هۆت مەیل. كۆمپانىيای مايكروسۆفتە و ،

يەككە لهو مالىپەرەكانى كە بەرىدى ئەلەكترونى بى بەرامبەر پيشكەش دەكات و، بەمەش ژمارەيەكى زۆر بەشداربووى هەيه.

Host spot

خالى كار . وینەيه له لاپەرەى ئىنتەرنىت دا كە فایل و ،لاپەرەى تری پيوه گرىدراوهو، بە كليك كردن لهسەرى چالاک دەبىت.

HPC

كۆمپيوتهرى كەسىيه، كە هەلدەگىریت بە دەست.

HPGL

زمانى وینە.

HRG

لاپەرەى ئىچ تى ئىم ئىل.

HTTP

پروٹوكولى گواستنهوهى دەق . پروتو كولى خزمەتگوزارىيەو، بەكار دىت بۇ گە ياندنى زانىارىيەكان لە توپرى ويىدا.

HTTP-NG

نەوهى نوپى ئىچ تى . تى . پى .

Hub

هەب . گە يەنەرى ناوہندى .

Hyperlink

ھايپەرلىنك . گە ياندن و گرىدانى نىوان بە شىك لە بە شەكانى دوكومىنتىك، وەكو : وشە ، دەستەواژە ، ھىماو ويىنە . وەلە نىوان پىكھاتەى جىاوازى دوكومىنتىك، يان لە نىوان دوكومىنتىكى تردا ، يان فايلى يان

ويىنەى دىقە بەرز .

HTML

زمانى كاريگەرى دەقەو، بەكار دىت بۇ فايلى تايىبە تىيەكانى ئىنتەرنېت .

نەوهكانى ئىچ تى ئىم ئىل ئەمانەن (، ۰، ۲، ۲، ۳ لە سالى ۱۹۹۶، ۵، ۴ لە سالى

۱۹۹۷ داوہ نووسخەى دووہمى لە سالى ۱۹۹۸، ۱، ۴ لە سالى ۱۹۹۹،).

HTML document

دوكومىنتى ئىچ تى ئىم ئىل .

HTML editor

بەرنامە يەكە بەكار دىت بۇ دروستكردن و، پرىكردنەو، پرىكخستنى دوكومىنتى ئىچ تى ئىم ئىل .

HTML page

كۆدى بەرنامەيەك.

Hypermedia

دۆكۆمىنتىكە، كە تواناي پىشاندانى دەنگ
و وىنەى ھەيە.

Hypertext

ھايپەرتىكست.

Hypertext mark up language

بروانە ئىچ تى ئىم ئىل.

Hypertext transfer protocol

بروانە ئىچ تى تى پى.

HZ

ھىرتز. يەكەى زەبزەبە. ژمارەى خولەكان لە
چرکەيەكدا.

I

I, i

نۆھەمىن پىتى ئەلفباى زمانى ئىنگلىزىيە.

IAB (internet advertising
bureau)

ناوھندى ناگاھى ئىنتەرنېت.

www.iab.net

IAB (internet activities board)

كۆمەلەيەكى نازاد و سەربەخۆيەو،
لېپرسراوھ لە نەخشەسازى، ئەندازىيەى
و، بەرپۆبەرايەتى ئىنتەرنېت.

IAB (internet architecture
board)

تەختەى ئەندازىيارى ئىنتەرنېت.

www.iab.org

IAD

جۆرئكە لە جۆرەكانى شاشەى پيشاندانى
تەلەفزیۋنى.

IAL

زمانى جەبرى جىھانى.

IANA (internet assigned number
authority)

تواناى دابەشكردى ژمارەكانى ئىنتەرنېت
سەرچاۋەى لىپرسراوى دابەشكردى ناو
نیشانەكانى ئاى پىيە.

IAR

تۆماركردى ناونیشانى فىركردن.

IAS

بىرى گە ياندنى خىرا.

IBG

بۆشای نىۋان بارستەو پىكھاتەكان.

IBM

كۆمپانىياى ئاى. بى. ئىم. كۆمپانىياىكى
جىھانىيە بۆ بەرھەم ھىنان و دروستكردى
كۆمپىوتەر.

IBM PC

كۆمپىوتەر ئاى بى ئىمى كەسى.

ICC

ناۋەندى چارەسەر كرىنى نىۋدەولەتى .

ICIP

كۆنگرەى جىھانى بۆ چارەسەركردى
زانىارىيەكان.

ICMP

پروٹوكۆلى رىكخستن و دەست
بەسەرداكرتنى پەيامى ئىنتەرنېت.

Icon

ئایکۆن.ھیمایەکەو لە شیۆه ی وینەدا یەو،
دەردەکەویٲ لەسەر شاشە ی بەکارھێنانی
کۆمپیوتەر لە ماوە ی جیٲبە جیٲکردن
و،کارکردن لەسەر بەرنامەکان،یان لە
مالپەرەکانی ئینتەرنیٲ دا،وہکو ئایکۆنی
ئیمەیل لە مالپەری یاھوودا،یا

ICSA

کۆمپانیایەکە،کە لە ساڵی ١٩٨٩ دا
دامەزراوەو،بەرنامە ی دژە قایرۆس
و،بەرنامە ی ئاسایشی و.....،بەرھەم
دەھینٲ.

ID card

کارتی ناساندنی کەسی.

IDSL

ھیٲی بەشداربوونی ژمارە ی ئینتەرنیٲ
،خزەمەتگوزاری پەیوەندییە ژمارەییە
خیرای بەرزەکانی تۆرە لە ھیٲی
تەلەفۆنییەوہ.

IEEE

پەیمانگای ئەندازیاران ی کارەبای و،
ئەلەکترونی.

IEPG

کۆمەلە ی نەخشەدانان و ئەندازیاری
ئینتەرنیٲ.

IESG

گروھ و کۆمەلە ی ئاراستەکردنی
ئەندازیاری ئینتەرنیٲ.

IETF

کۆمەلە و ریکخراویکە،کە بەشیکە لە

پىكھاتەى ھەيكەلى ئىنتەرنىتتە
و، ھەلدەستىت بە دىارى كىردى
پىوانەكانى ئىنتەرنىت و، ئەم گروپە لە
سالى ۱۹۸۶ لە لايەن فيل گروس
دامەزراوہ.

www.ietf.com

Image

ويئە، دانە، نووسخە.

IMAP

پروٹوكولى گەياندن بۇ نامە و پەيامى
ئىنتەرنىت.

IMAP4

پروٹوكولى گەياندن بۇ نامە و پەيامى
ئىنتەرنىتتى ژمارە ۴.

IMS

نەزمى بەرپوہ بەرايەتى زانىارىيەكان.
نەزمى كارگىپرى زانىارىيەكان.

Inbound link

پەيوەندى دىارى كراو.

Inbox

قوتوى ناوہوہ. لە ئيمەيل و نامەى
ئەلەكترونىدا ئەو نامانە لە خو دەگرىت كە
ھاتوہ بۇ خاوەن ئيمەيلەكە.

Incubator

ئىنكوبەيتەر.

Index

پىرست. نيوہ پروك. فەرەس. ئىندىكس.

INET

ئىنتەرنىت. كورتكراوہى وشەى ئىنتەرنىتە

Infection

توشبونى كۆمپيووتەرە بە قايرۆس و ترؤجان

Infind

يەككە لە مالىپەرە ناسراوهكانى بوواری
سىرچ(گەرەن) و، لە دوونىای ئىنتەرنېتدا
زۆر ناسراوه.

www.infind.com

INFO

نەزمى زانیاریهگشتییهکان.

Infobahan

رېگهى زانیاریه خیراکان. لە ئىنتەرنېتدا،
ئەم وشە کورتکراوهى هەردوو وشەى
(Information –Autobahan) که
ئۆتوباهان وشەیهکی ئەلمانىیه بەمانای
رېگهى خیرا دیت.

Information

زانیاری. زانیارییهکان.

Information message

پهيامى زانیارییهکان، نامەى زانیاری یهکان.

Information packet

پاکهتى زانیارییهکان. گورزهو چهپكى
زانیارییهکان.

Information science

زانستى زانیاری.

Information superhighway

رېگهى زانیاری خیرا.

Information system

نەزمى زانیاری، سیستەمى زانیاری.

Information technology

تەکنەلوژیای زانیاری. تەکنەلوژیای
زانیارییهکان.

Information word

وشهى زانیاری.

Info seek

و گوڤری زانیارییهکان.

International telecommunication union

رێکخراوی پهیوهندی تهله فونی جیهانی.

رێکخراوی پهیوهندی دووری جیهانی .

Internaut

ئینتیرنانت.

Internet, the net

ئینتەرنیٲ. کۆمهلیک تۆپری کۆمپیوتەری و،

دەروازەیی پهیوهند و گریډراوه به یهکهوه،

که ههڵدهستیٲ به گواستنهوهی زانیاری و

نامهکان(نامهیی ئەلهکترۆنی) له پروتۆکۆلی

ناردنهوه بو پروتۆکۆلی تۆپری وەرگرتن .

وشهیی ئینتەرنیٲ کورتکراوهی ههردوو

وشهیی International Network که به

یهکیکه له ناسراوترین و بههیزترین

مالپهپهکانی گهپان و، سیرچی ئینتەرنیٲ.

www.go.com

www.infoseek.com

Inktomi

ئینک تۆمی. کۆمپانیایهکی ئەمریکاییه که

له سالی ۱۹۹۶دا دامهزراوه و، ریبهیری

تهکنه لوژیای ئینتەرنیٲی یه.

www.inktomi.com

International Organization for Standardization

رێکخراوی جیهانی بو پیاوانهکردن.

رێکخراوی نیودهولهتی بو بـه

ئهنـدازهکردنی هـهـمووشتهکان

.رێکخراویکی نیودهولهتییه کاردهکات

لهسهردروستکردنی پیاوانهیی گشتی و ئال

ماناى تۆپرى جىھانى دىت.

Internet

ئىنتەرنېت. دوو يان چەند تۆپرىكى گرى
دراۋە پىكەۋە.

Internet access

گە ياندن بۆئىنتەرنېت. گە ياندنى ئىنتەرنېت

Internet account

ئىشتراكى ئىنتەرنېتى. حسابى ئىنتەرنېت.

Internet address

ناونىشانى ئىنتەرنېت. ناونىشانى تۆپرى.

Internet assigned numbers
authority

بروانە (ئاي. ئەي. ئىن. ئەي).

Internet café

كافى نىت. كافترىا. بوونى قاۋەخانە يە لە
سەنتەر و ناۋەندى ئىنتەرنېت دا.

Internet control message
protocol (ICMP)

پروتوكۇلى نامەۋ پەيامى دەست بەسەر
داگرتن و، پىكخستن بە ئىنتەرنېت. ھەل
دەستىت بە راستکردنەۋەى ھەلە لە نامەۋ
پەيامى ئىنتەرنېت دا.

Internet engineering steering
group

بروانە IESG

Internet Explorer

دۆزەرەۋەى ئىنتەرنېتى. بگەپرى وىبەۋ
دروستكراۋە لە لايەن كۆمپانىيائى
مايكروسۆفتەۋەۋ، بە كار دىت بۆ بىننىنى
مالپەرەكانى ئىنتەرنېت.

Internet Mail Access Protocol

بروانە IMAP

Internet marketing
بازار كوردنى ئىنتەرنېتى. بازار كوردن بە ھۆى
ئىنتەرنېتە ۋە .

Internet network information
center
ناۋەندى زانىارى تۆپى ئىنتەرنېت .

Internet protocol (IP)
پروتوكول ئىنتەرنېت . ئاى پى .

Internet protocol address
ناۋىشانى پروتوكول ئىنتەرنېتى .

Internet protocol number
ژمارە پروتوكول ئىنتەرنېت .

Internet protocol version 6
قىرژنى شەشى ئىنتەرنېت . ئىنتەرنېت
پروتوكول نەۋەى شەشەم .

Internet society

پىكخراۋىكى جىھانىيە ، كە كەس و
كۆمپانىا و ، دامەزراۋە حكومىيەكان لە
خۆدەگرىت ، كە ھەلدەستىت بە خزمەتكردن
و سىانەۋ ، بەرەۋ پىشبردنى ئىنتەرنېت .
www.isoc.com

Internet world
جىھانى ئىنتەرنېت . دونىاي ئىنتەرنېت .
www.pentonevents.com

Internet 2
گروپ و ، پىكخراۋى ۱۷۰ زانستگە (زانكۆى)
ۋىلايەتە يەكگرتۋەكانى ئەمرىكا .
Internet2.edu

Inter NIC (Internet Network
Information Center)
ناۋەندى زانىارى تۆپى ئىنتەرنېتە پىكخراۋ
- يىكى لىپىرسراۋە لە تۆماركردنى ناۋى

ناوچەو مەلبەندەكان و ناونىشانەكانى
ئىنتەرنىت ودابەشكردنى زانىارى له بارەى
ئىنتەرنىتەوه،يان له ئىنتەرنىت دا.

IP

بروانە Internet protocol.پروتوكولى
ئىنتەرنىت.

IP address

ناونىشانى پروتوكولى ئىنتەرنىت.

IP number (Internet protocol
number)

ژمارەى پروتوكولى ئىنتەرنىت.

Ipng

نەوهى دووايى پروتوكولى ئىنتەرنىت.

IPV6

نەوهى شەشى پروتوكولى ئىنتەرنىت.

قىرژنى 6ى پروتوكولى ئىنتەرنىت.

www.ipv6.com

IRC

خزمەتگوزارى گفتووگوڤيه له نيوان كەسە
جياوازهكانى بەكارهينەرى چات دا له
كاتيكي راست داو،بەشيۆهيهكى
راستەوخۆ،لههەمان كاتدا.

www.irc.net

www.irchelp.net

IRL

له ژيانى راستەقىنەدا.ئەم گوزارشته بەكار
ديت له پەيامەكانى ئىنتەرنىتدا بۆ ئاماژە
دان بە پرووداو له جيهانى دەرەوهى
كۆمەلگەى ئىنتەرنىتدا.

IS

خزمەتگوزارى زانىارى.

ISC

يەككىتى بەرنامەكانى ئىنتەرنىت.

ISDN

تۆپرى ژمارهئى بۇ خزمەتگوزارى تەواو .

تۆپرى پەيوەندى ژمارهئى فراوانى

سەرەتايىيە لە خزمەتگوزارى تەلەفوندا.

IS-IS

نەزمى ناوہندى بۇ نەزمى ناوہندى.

ISO

پىكخراوى ستانداردى جىهانى.

ISOC

بىروانە كۆمەلگەئى ئىنتەرنىت.

ISP

دايىنكەرى خزمەتگوزارى ئىنتەرنىت. دامە

—زراوہ يەكە، ھەلدەستىت بە دايىنكەردنى

خزمەتگوزارى گەياندىنى تۆپرى بۇ كەسەكان

و پىكخراوہكان و ناوہندەكانى تر.

IT (information Technology)

تەكنەلۇژىيە زانىيارى.

Italic

لار.

I-Time

كاتى فىرکردن.

ITU

يەككىتى جىهانى بۇ پەيوەندىيەكان . بىرىكا

—رى پەيوەندىيە جىهانىيەكانى سەربە

نەتەوہ يەكگرتوہكان.

www.itu.org

J

J, j

پىتى دەھەمى زىمانى ئىنگلىزىيە، لە رىز بەندىدا بەكاردىت و، كورتكراۋەى ھەندىك وشەشە.

Janet

تۆرى فىركارى گرىدراو.

Jar

ھىدمە. پىكدادان. شلەقان. پىكدادانى بەھىز بۇنامىر.

Jargon

وشەى ھونەرى تايبەتە بە جورىكى ديارى

كراۋ لە بازىرگانى، يان كار، يان پىشە، ۋەكو زىمانى ھاكەرو كراكەرو....، كە ھەموو كەس ناتوانى بەئاسانى لىيان تىبگات. ۋاتە زىمانىكى پىرلە وشەو زاراۋەى تايبەت - يىبە بە پىشەيەك كە كەسانى تر بەئاسانى تىپى نەگەن، جگە لە كەسانى ئەو بوارە.

Java

زىمانى جاڭا. زىمانىكى بەرنامەسازى بالايە، كە زىاتر پەرەى پىدراۋە لەلايەن كۆمپانىيەى (سەن مايكروسيستمە) - ھە، ۋە، ۋەكو زىمانى (سى ++) ۋايە، ۋەلى بچوكەو زىاتر تواناى ھەيە بۇ گواستەنەۋە، ئاسانە بۇ بەكارھىنان. بۇ زىاتر زانىارى بىروانە ئەم مالىپەرە:

www.java.sun.com

Java applets, Java application
به برنامه‌کانی جیبه‌جیکردنی جاڤا.
Java database connectivity
بپروانه JDBC
JavaScript
زمانی جاڤاسکرپیت.
JCL
زمانی ده‌ست به‌سهرداگرتن و ریکخستنی
تایبته.
JDBC
په‌یوهندی بانکی زانیاری جاڤا. په‌یوهندی
بنکه‌ی زانیاری جاڤا.
Jini
چینی. ته‌کنه‌لوژیای معماری سه‌ن مایکرو
سیسته‌مزه.
www.jini.com

Jit
له‌کاتی ته‌واودا.
Job
ئیش. کار. فرمان.
JPEG
کۆمه‌له‌ی باوه‌پیی‌کراوی وینه‌گیری گری‌دراو
(په‌یوه‌ند). پیوه‌ریکه بو دیاری کردنی
ریگه‌ی هه‌لگرتن و پاراستنی (سه‌یڤ) وینه
-یی به‌یانی به شیوه‌یه‌کی په‌ستینراو
(یه‌کپارچه-ته‌خت) له فایل‌یکدا له‌سه‌ر
دیسک.
Junk e-mail
بپروانه سپام.
Juphead
به‌رنامه‌یه بو ئه‌نجامی گه‌رانه‌کانی دایرئیک

K

K, k

یانزهه مین پیتی ئهلفبای زمانی ئینگلیز
-ییوه، به (کهی) گۆده کریت و، کورتکراوهی
چهندان وشهیه.

K

ك . کیلو. کورتکراوهی کیلویه. به شیوهیه کی
گشتی به ۱۰۰۰ هیما ده کریت، به لام له
بواری کۆمپیوتەر و تهکنه لۆژیای زانیاریدا
به ۱۰۲۴ هیما ده کریت، به لام له زۆربهی
کاتدا هه ربه ۱۰۰۰ ده نووسریت
به نزیکردنه وه.

-ته رییهکانی بهرنامه.

Justify

پیکهستنی شوین. پیکهستنی شوینی
وشهکانه بۆ چاپکردن و، پراو پر کردنی
لاپه ره ی کار به به جیهیشتنی چیهیه ک به
بریکی دیاری کراو، به گویره ی دهقه که.

Karnaugh map

نەخشەى كارنوف.

Kb (kilobit, kilobits)

كىلۆبىت. كىلۆبىتەكان.

1Kb (kilobit) = 1024 bits

1KbPs (kilo bit per second) =
1000 bit/s

بىروانە بت و بايت.

Kb (kilobyte)

كىلۆبايت.

1Kb (kilobyte) = 1000 bytes

1KbPs (kilobyte per second) =
1000 bytes

Kbit

كىلۆبىت.

KbPs (kilobit per second)

كىلۆبىت لە چركەيەكدا.

Kbytes

كىلۆبايت.

KC

ھەزار خول. ھەزار سوپ. ھەزار دەورە.

Kermit

پروٹوكۆلى كرمىت. پروٹوكۆلى گواستەنە –

ۋەى فايلەكان بەكاردايت لە پەيوەندى

ناھاۋكاتى نىۋان دوو كۆمپيوتەردا.

ئەم پروگرامە زۆر نەرم و نىانە لەگەل

بەرنامە گەورەكانى تايبەت بە پەيوەندى

تەلە فۆنى.

Key

كليل. رىبەر. كۆمەلىك پىتە بەكاردايت ۋەكو

رىبەر بۆ ناساندنى جۆرى زانىارى يان

شۈينى پىكھاتە.

Key board

تهخته کلیل، کیبورد. ئامیټیکه به کاردیټ بۆ داغلکردنی زانیاری بۆ کۆمپیوتەر.

Key word

وشه‌ی ریټهر، وشه‌ی کلیلی.

KHz

کیلۆ هیټرتز.

Kill

کوشتن. وهستاندنێ کرداریټیکه له بهرنامه‌دا، یان له‌نه‌زمی کارپیټکردندا. له به‌ریوه‌رایه‌تی و کاریگټیټی فایلدا، سپرینه‌وه‌ی فایل بیټی ئه‌وه‌ی بتوانین بیگټیټینه‌وه.

Killer app

جیټبه‌جیټکردنی کوشتن.

Kilo baud

کیلۆ بۆود. یه‌که‌ی پیوانه‌ییبه‌ بۆ چالاکی

گواستنه‌وه‌ی که‌نالی په‌یوه‌ندی که‌ یه‌کسانه‌ به‌ ۲ بۆود، ۱۰۲۴ بۆود.

Kilobit

هه‌زاریه‌که‌ی دووانی. کیلوټ. بت.

Kilobits per second

کیلۆبت له‌ چرکه‌یه‌که‌دا. خیټرای گواستنه‌ - وه‌ی زانیارییه‌.

Kilobyte

کیلۆبایت. ۱۰۲۴ بایت.

Kilocycle

هه‌زار خول. هه‌زار ده‌وره. هه‌زار سوټ.

Kilohertz

کیلۆ هیټرتز. ۱۰۰۰ خول/چرکه‌.

Kilo mega

کیلۆ میگا. هه‌زار ملیۆن. یان بلیۆن.

Kilo mega cycle

هه‌زار ملیۆن خول.

Knowbie

نوویی.

L

L, l

پىتى دوۋانزەھەمى ئەلف و بىيى زمانى
ئىنگىلىزىيە.

LA

گونجىنەرى ھىل.

LAN (Local Area Network)

تۆرى ناۋچەيى .كۆمەلىك كۆمپيوتەر
و، ئامپىرى ترە، كە لەناۋچەيەكى دىارى
كراۋدا دانراون و، گرېدراون وبەستراون بە
يەكەۋە بەھۆى ئامپىرو بەرنامەى
پەيوەندىيەۋە ،بەمەش كار كردنەكان
گرېدراو دەبن بەيەكتەرەۋە بەشىۋەى تۆر.

Latency

كاتى گەياندن.

Latency code, minimum

كۆدى ئاستى نزم بۆگەياندن.

Latency, delay

كاتى ناردن.

Latency time

كاتى چاۋەپروانى.

Layer

چىن.

LCD

پىشاندانى بلورى.

LDAP

پرۆتوكۆلى گەياندىنى سادە بۆ فەھرە –
ستەكان . شىۋەى دىارى كردنى گەياندىنى
فائىلەكان وسەرچاۋەكان و پۆلەكانە لە
رېگەى تۆرى فراۋانەۋە ،يان ئىنتەرنېتەۋە.

Lead

گەيەنەر. وايەرى گەياندىنى كارەبايى.

LFU

بەكارهينانى كەم.كەم بەكارهينان.

LHARC

بەرنامەى LHARC

Librarian, system

كەسىكە ھەلدەستىت بە پاراستنى
فايلەكان و بەرنامەكان لە ناوھندى كۆمپيو
-تەر دا.

Library

كتىبخانە.كۆمەلىك فايل و بەرنامەى
بنچىنەىيە بۇ نامىرى كۆمپيوتهر.

Light button

دووگمەى پووناكى.

Light pen

قەلەمى پووناكى.

Light Weight Directory Access
Protocol

بىروانە LDAP.

Link, hyper link

بىروانە ھايپەرلىنك.

Linking

گەيەنراو.

Linux

لىنووكس.

List box

چوارچىوھى لىست.

List, command

لىستى فرمانەكان.

List program

لىستى بەرنامەكان.

LISTSER

بەرنامەى لىست سىرۋ.

Live

راستەوخۆ.

Live cam

كامىراى راستەوخۆ.ويب كام.

Load

پېھەلگرتن. كورتكراوهى ھەردوو وشەى داون لۆد و ئەپلۆودە . كرداری داغلکردنى بەرنامەىە بۆ بېرى سەرەكى كۆمپىوتەر لە پېناو نامادە كىردنەكاندا بۆ چارەسەر كىردن. يان داونلۆد و ۆەرگرتنى زانىارى و بەرنامەىە لە مالىپەرىكى ئىنتەرنېتە ۆە بۆ ناو كۆمپىوتەرى بەكار ھىنەر.

LOCAL

كورتكراوهى پېھەلگرتنە بە گۆيرەى داواكارى و پىويستى .

Local

ناوچەىى .

Local Area Network

بىروانە : LAN

Local bus

گۆيزەرەوهى ناوچەىى .

Location

ناونىشان لە بېرى كۆمپىوتەردا. ناوچە يان شوپىنى ھەلگرتن و پاراستن (سەيف) ى زانىارى ىە .

Login, Log on

داغلبوون بەھۆى ناونىشان و وشەى نھىنى ىە ۆە . پەىوھندى كىردن بە تۆپى كۆمپىوتەرە ۆە يان نەزمى لە ۆەھى زانىارى يان بلاۆكراوه، يان مالىپەرىكى ئىنتەرنېت كە بەشدارىت تىيدا ھەبىت .

Log off

دەرچوون، كۆتاي پېھىنان. دەرچوون لە نەزم .

LOL

پىكەنىن بە دەنگى بەرز. زاراوهىەكە بەكاردىت لە خىزمەتگوزارى گىفتوگۆى ئىنتەرنېتى (چات) دا، بۆ گوزارشت كىردن لە ۆەلامدانە ۆەى بەرامبەر دو ۆاى بىستنى نووكتەىەك ، يان روودا ۆىكى پىكەنىنا ۆى، يان شتىك كە شاىستەى پىكەنىن بىت .

Lurk

خویندنهوهی وتارهکان یان نامه و په یامه -
کانه له کومه له هه والییهکاندا به به شدار
بوون له و مالپه ره، یان به شه دا .

Lurker

لوکر. که سیکه که وتارهکان و نامه و
په یامه کان له کومه له هه والییهکاندا
بخوینته وه به بی نه وهی سه رنج و تیبینی
دابنیټ.

Lycos

کومپانیای نۆرس ئەمریکانی که له سالی
۱۹۹۶ دا دامه زراوه .

www.lycos.com

Lynx

جیبه جیکردنی لینکس. به نامه ی پیشا -
ندانه بو توپری ویب .

www.ukans.com

M

M, m

سیانزه هه مین پیتی ئەلف و بیی زمانی
ئینگلیزییه و، کورتکراوهی زۆر وشه یه .

M (mega)

میگا. ملیۆن ۱.۰۰۰.۰۰۰ .

Mac

کومپیوتەری ماکنتۆش .

Mac

پروتوكوللى ما بابتەرى.

Mail

بروانە ئىمەيل.

Mail bomb, Mail bombing

بۆمبى ئىمەيللى ئەلەكترونى.

Mailbot

بەرنامەى ۋەلامدانەۋەى بەرىدى خۆيىە.

بەرنامەيەكەھەلدەستىت بە ۋەلامدانەۋەى

خۆى نامەو پەيامە ئەلەكترونىيەكان.

Mil box

سندوقى پۆستى.

Mail filter

فلتەرى مەيل.فلتەرى پۆستى.

Mail server

بروانە ئىمەيل سىرڧەر.

Major Domo

بەرنامەى ماجەر دۆمۆ.

Mark

ھىما.نیشانە.سىمبول.پلە.نمرە.

Mask

روپوش.ماسك.داپوشەر.قىناع.

Matrix

ماترىكس.يارى ماترىكس.

MB

مىگابت.مىگابايت.

MbPs

مىگابايت لە چركەيەكدا.پىۋانەيەكەو ھىما

–يە بۆژمارەى بتەكان.

MC

مليۇن دەورە.مليۇن سوپ(خول).

Mega

مىگا.مليۇن.

Mega

مىگا. يەكەى پىوانە كىردنى فراوانى ھەل -
گرتن و پاراستن (سەيڧ)ى زانىارىيىيە.
ملىون يەكەى ژمارەيى دووانى.

Megabyte, MB

مىگا بايت. مىليون بايت.

Megacycle

ملىون دەورە لە چىركەيەدا.

Megahertz

مىگاھىرتز.

Message

نامە. پەيام.

Metacrawler

مىتا كراولەر. سىرچ و بگەرى ناسراوى
بوارى گەرانە لە دوونىيى ئىنتەرنىتدا و،

بەھۆى سادەى لە خوگرتنى ژمارەيەكى
زۆرى زانىارىيەكانەوہ زۆر سود مەندە.

Meta search

سىرچى فرە. فرە سىرچ.

MFS

نەزمى فايەكانى ماكنتۆش.

Micro

مايكرۆ.

Microprocessor

مايكرۆ پروسىسەر. چارەسازى زانىارى
قەبارە بچوك.

Microsoft

مايكرۆسۆفت. گەورە كۆمپانىيى بەرھەم
ھىنان و دروستكىردنى بەرنامەكانى
كۆمپيوتەرەو، ھەر لە سەرەتاوہ ، تا ھەنوگە

شويىنى جىگرهوه.

Misc. Newsgroup

كۆمەلە ھەوالىيەكانى جورى. Misc.

MIT

شريتى فيركردنى بناغه(بنچينه)

MIT (Massachusetts Institute of Technology)

دامەزاروھى تەكنەلۇژى ماساچوست. دامە

–زاروھىيەكى فيركاربيە كە لە سالى

۱۹۸۱دا دامەزاروھ، ئەم دامەزاروھىيە بۇ

فيربوون و، بەدووادا چوون لە زانست و

تەكنەلۇژيادا ناوبانگى ھەيەو لە پىنچ

زانستگە (زانكۆ) ى ئەكادىمى پىكھاتوھ.

www.mit.edu

Modem

مۆدېم.

بەردەوامىشە، ئەم كۆمپانىيايە لەلايەن بيل

گىتسەوھ بەرپۆھدەبريىت و داشمەزاروھ.

www.microsoft.com

.Mil

سەربازى. كورتكراوھى وشەى سەربازىيەو،

وھكو پاشگىرى مالىپەرە سەربازىيەكان

بەكار دەھيىنريىت، يان مالىپەرەكانى بوواری

سەربازى.

www.army.mil

www.darpa.mil

www.navy.com

MILNET

تۆرى پەيوەندى سەربازى.

Minor key

كليلى ناوھندى. كليلى بچوك.

Mirror, Miror sites

Modem bank

بانكى مۇدېم.

Modem cable

كابل مۇدېم.

Moderator

پىكخراو. پىكخەر.

Monster

مونستر. يەككە لە مالىپەرە ناسراوهكانى
بووارى گەپان لە ئىنتەرنېتدا و، خزمەتگوزا
-رىيەكانى بە شىۋەيەكى سادەو ساكار
خستۆتە بەردەست بەكارهينەران.

www.moster.com

MOTD

پەيامى پۇژ. نامەى پۇژ. پۇژانە پەيام.

Mouse

ماوس. ئامپىرىكى ئەلەكترونى بچوكى
گرېدراوه بە كۆمپيوتەرەوه لە رېگەى
وايەرى نەرمەوه، يان بېوايەرەو بەھۆى
بلوتوس و ھاوشىۋەكانىيەوه گرېدەدرېت.
.mov

فۆرماتى تەسۋىرى موقىيە (فلىم).

Mozilla

ناۋى راست و تەۋاى نېتسكەپ ناڧىگە -
يتەرە.

www.mozilla.org

MP3

يەكەين دەزگەى فېزىكى (دېمۆندريۆ) بوو
لە ئىنتەرنېتدا و، ئەم كۆمپانايە لە سالى
۱۹۸۸د دامەزراوهو داھىنراوه.

www.mp3.com

MPEG

كۆمەلەي پىسپوۋرانى وىنەي جولۇو.

www.mpeg.com

MPEG3

بېروانە: MP3

MSN (the Microsoft network)

يەككەكە لە مالىپەرە ناوازەو ،پىرخمەت
گوزارىيەكان، كە توپرى كۆمپانىيائى مايكرو
—سۆقتى گەورەو بالايە لە بووارى بەرنامەو
بەرنامە سازىداو،بو گەران و.....،سودى
تەواي لىوەر دەگىرئىت.

www.msn.com

MUD

يارى ئىم.يو.دى.

Multicast, Multicasting

چەند قالبى.فرە قالبى.كردارى ناردنى
نامەو پەيامە لەيەككاتدا بو زياتر لە چەند
لاو شوين لە توپرى پەيوەندىيەكاندا.

Multimedia

لىكدان وكۆكردنەوئى دەنگ و وىنەي

جولۇو و قىدىويە لە جىهانى كۆمپيوئەردا.

Multi-user

فرە بەكارهينەر.چەند بەكارهينەر.

Multi user dungeon

دانجن چەند بەكارهينەر.دانجنى فرە
بەكارهينەر .

N

N, n

پىتى چواردەھەمى ئەلف و بىيى زمانى
ئىنگلىزىيە.

Name

ناو.

NAP

خالى پەيوەندى نىشتىمانى.

NAT

وهرگىرانى ناونىشانى توپ.

National center for
supercomputer application

ناوەندى نىشتىمانى بو جىبه جىكردى
كومپيوتەرى گەورە.

National science foundation
network

توپرى تەئسىسى زانستى نىشتىمانى.

Navigate, navigation

گەران.

Navigator

بگەر. جىبه جىكردىن. كەسىك گەران ئەنجام
-بدات.

NC

كۆمپيوتەرى تۆپرى.

NCP

بەرنامەى پىكخستن و دەست بەسەرداگرتن
ى تۆپرى.

NCS

ويستگەى پىكخستنى تۆپرى.

NCSA

ناوەندى لىكۆلېنەۋە لە زانستگەى
(ئىلېنۆيز) لە ويلايەتە يەكگرتوۋەكانى
ئەمريكا. ناوەندى نىشتمانى بۇ جىبە جىكر
-دنى كۆمپيوتەرى گەۋرە.

Neoplanet

نيۇپلانېت.

www.neoplanet.com

Net

تۆپرى. كورتكراۋەى وشەى ئىنتەرنېتە. كورت
-كراۋەى وشەى بەكارھىنەرى تۆرە.

.Net

پاشگىرېكە بۇ ئەۋ مالىپەرانەى كە تايبەتن
بە بوۋارى تۆپرى شەبەكەۋ، كورتكراۋەى
وشەى نىتۆركە، كە بەماناى تۆپرىت.

www.knewsdaily.net

NET NANY

نېت نانى.

Netiquette

ئادابى ئىنتەرنېتى.

Netizen

ھاۋلاتى تۆپرى. كەسى بەشداربوۋە لە تۆپرى
پەيوەندىيەكاندا، يان تۆپرى پەيوەندى تر

و، بەتايىبەت كۆنفرانس و، خزمەتگوزارى
گفتوگو بە شىۋەى بەردەوام.

Netscape

نېتسكەپ. كۆمپانىيەكى كالىفورنىيە
و، لە بوۋارى ئىنتەرنېت دا كار دەكات و
خاۋەنى چەندىن بەرھەم و خزمەتگوزارىيە.

Netscape Navigator, Navigator

پيشاندەرى نېتسكەپ ناڧىگەيتەر.

Net TV

تەلەفريۋنى ئىنتەرنېتى.

Network

تۆر. بەستەنەۋەى بەكارھىنەرانە پىكەۋە بە
ھۆى ئامپىرو بەشەرەقەكان و بەرنامەكانەۋە
'، كە بە گشتى تۆرىى ناۋچەىى و، تۆرى
پروۋبەر فراوانمان ھەيە.

Network file system

نەزمى فايلى تۆر.

Network information center

ناۋەندى زانىارىيەكانى تۆر.

Network layer

چىنى تۆر.

Network modem

مۆدىمى تۆر.

Network news

ھەۋالى تۆر. كۆمەلەى ھەۋال لەسەر تۆرى

ئىنتەرنېت و بەتايىبەت تۆرى Use Net

Network news transfer protocol

پروتوكولى گواستەنەۋەى ھەۋالى تۆر.

Network operation system

نەزمى ئىشپىكىردنى تۆر.

Network operation center

ناۋەندى كارپىكىردن و ئىشپىكىردنى تۆپ.
Network of Network
تۆپى تۆپ.
Network OS
نەزمى كارپىكىردنى تۆپ.
Network software
بەرنامەى تۆپ.
Network Time Protocol
پروتوكولى كاتى تۆپ.
Newbie
نيوبى.
.news
ھىمايە بۇ كۆمەلەى ھەۋالى.
News group, Use net
كۆمەلەى ھەۋالى.
News network transfer protocol

پروتوكولى گواستەنەۋەى ھەۋالى تۆپەكان.
News. Newsgroup
كۆمەلەى ھەۋالى جۆرى نيوس.
News reader
خوينەرەۋەى ھەۋال.
News server
خزمەتگوزارى ھەۋالى.
Next generation internet
نەۋەى ئايندەى ئىنتەرنېت.
NFS (Network File System)
نەزمى فايلى تۆپ.
NIC (Network Information
Center)
ناۋەندى زانىارى تۆپەكان.
Nickname

نازناو.ناوی خوازراو.بهکارهینانی ناویکه
له لایهن بهکارهینهریکهوه که ناوی خوی
نه بیټ.

NNTP (Network News Transfer
Protocol)

پروتوکولی گواستنه وهی ههوالهکانی تۆپ.

NOC

ناوهندی کارپیکردنی تۆپ.

Node

گری.

NS

نانۆ چرکه.

NT

نهزمی کارپیکردنی ویندۆزی ئینتی.

NTP (Network Time Protocol)

پروتوکولی کاتی تۆپ.

Nybble

نیو بایت.

O

O, o

پانزەھەمىن پىتتى زمانى ئىنگىلىزىيە.

Offline

بە بى پەيوەندى. بىپەيوەندى.

One-for-one

يەك بۇ يەك.

One-for-one translation

وەرگىپرانى يەك بۇ يەك.

On-line

ئۇنلاين.

Online newspaper

پۇژنامە ئىنتەرنېتى بە شىۋە ئۇن لايىن
بىگومان زۇر پۇژنامە ھەفتەنامە ۋە بىلاۋ –
كراۋە ئەلەكتروننىمان ھەيە لەناۋ
تۇرەكانى ئىنتەرنېت بەمەش بىلاۋكراۋەكە
بى سنور دەبىت و دەچىتە ھەموو

ۋلاتىكەۋە و كەم مەسرەفتىشە لە
پۇژنامە سەر كاغەز ئەمانەش دوۋانن
لەتايبەتمەندىيە زۇرە –كانى ئەم جۇرە
پۇژنامە.

نيۇرك تايىم

www.nyt.com

On-line operation

كردارى پەيوەندى راستەوخۇ.

Online service

خزمەتگوزارى راستەوخۇ.

Open University

زانستگەى كراۋە. زانكۆى كراۋە.

Open system

نەزمى كراۋە.

Opera

ئۇپىرا.

www.opera.com

Option

ھەلىژاردن.

OR

يان. بۇ پىكەۋە بەستىنى وشەو زاراۋە و پىك ھاتەكان.

ORACLE

ئۇراكل. نەزمە. بەرنامەيە. كۇمپانىيەكى ناسراۋى كاليفورنىيە.

Orange book

پەرتوۋكى پرتەقالى.

.Org

پاشگىرى تايىبەت بە پىكخراۋ، كۇمەلەكان و كورتكراۋەى وشەى پىكخراۋە.

www.science.org

www.congress.org

OSI (Open System Internet)

ئىنتەرنېت نەزمى كراۋە.

P

P, p
شانزەھەمىن پىتتى ئەلف و بىيى زمانى
ئىنگلىزىيە.

Packet
پاكەت. پىراسكە.

Packet internet group
پروتوكول بىستىن و بە گروھى كىردى
ئىنتەرنىت.

Packet switching
ئالو گۆپى بەستىنى زانىارىيەكان. گۆپىنى
گروھ.

Page, Web page
لاپەرەى وىب. لاپەرە.

Page address
ناونىشانى لاپەرە.

Page break

كۆتاي لاپەرە.

Page, exit
لاپەرەى دەرچوون.

Page, frame
چوارچىۋەى لاپەرە.

Page view, page impression
لاپەرەنما. پىشاندىرى لاپەرە.

Paper
لاپەرە.

Password
وشەى نەينى. وشەى پەرىنەۋە. وشەيەكە
لە پىت يان پىت و ژمارە پىك دىت و، بەكار
دىت بۇ داغلبوون و، چوونە ناو ئىمەيلەۋە.
يان كۆمپىوتەرەۋە، يان كۆمەلەۋ گروھە
ھەۋالىيەكان، يان ئەۋ مالىپەرەنى كە

پىۋىست بە بەشداربوون دەكات و، بەم وشە
نەپتىيە نەپت داغل ناپىت.

Password archive

ئەرشىفى وشەى نەپتى.

Patagon

پاتاگون. پاتاگون لە سالى ۱۹۹۷ دا لە
بۇئس ئايرس لە ئەرژەنتىن دامەزراۋە.

Path

ئاراستە يان رېرەۋى مەنتقى.

BP=Petabyte

ملىون مىليار بايت.

PC-Dos

نەزمى مايكروسۆفت بۇ ئىش پىكردن و
كاركردى دىسكى تايبەت بە ئامپىرى
كۆمپىوتەرى بچوك.

PDA

يارمەتيدەرى ژمارەى كەسى.

PDF (Portable Document
Format)

شىۋەو فۇرماى (پى.دى.ئىف). شىۋە -
يەكى بەرنامەى ئەكرۇباتى كۆمپانىيى
ئەدۇبە بۇ كەمكردەۋەى كىشى فائىلەكان
و، تىكەنەچوونيان لەكاتى دا بەزاندنيان لە
ماليپەرەكانى ئىنتەرنېتدا سودى لىۋەر
دەگىرپت.

PDL

زمانى ۋەسفرىدى لاپەرەكان.

Perl

زمانى Perl.

Ping

پروتوكولى Ping.

PLATO

پلاتتۇ.

Plot

ھېلكارى كېشان. وئىنە كېشان.

Plotter

نامرازى وئىنە. نامېرى وئىنە.

Plug-in

كارى زىادە. بەرنامەيەكى بچووكەو

دەخريتە پال بەرنامەو بەشى ديكە بۇ

ئەۋەى ئەو بەرنامەو بەشەى تر كارى

زىاتر بكات.

Pocket computer

كۆمپوتەرى دەستى. كۆمپيوتەرى بچووك.

Point

نوقتە. يان رووبەريكى زۇر بچوك.

Point of presence

خالى ئامادە. نوقتەى ئامادە.

Point-to-point control

دەست بەسەرداگرتنى نېوان دوو خال.

Point-to-point line

ھيلى نوقتە بۇ نوقتە.

Point-to-point protocol

پرۇتوكۇلى خال بۇ خال.

POP

نوقتەو خالى ئامادە. پرۇتوكۇلى يانەى

بەرىد و نامەى ئەلەكترونى.

POP mail

پرۋانە POP

Port

دەروازە.

Port number

ژمارەى دەرگا.

Portable Document Format

بىروانە PDF

Portal

دەروازە.

Post

بەرىد، نىردراو، نىرەر.

Posting

ناردن و پەيامى پۈستى . تۆمار كردن.
نووسىن.

Postmaster

سەرۆكى پۈست خانە. گەرەى بەرىد.
كە سىكە لىپرسراوى چاودىرى پۈستەيە.

POTS

خزمەتگوزارى تەلەفونى كۈنى سادە.

PPP (Point-to-point protocol)

پروٹوكول لە خالىكەوہ بۇ خالىكى تر .
نوقتە بۇ نوقتە.

PPS

لىدان/چركە. تریپە/چركە.

Preview

بىنن. پيشاندان. بىنن پيش چاپکردن.

Print

چاپکردن. چاپ.

Printer

چاپكەر. ئامىرى چاپکردن.

Program

بەرنامە.

Protocol

پروٹوكول. پەيماننامە. كارنامە.

Provider

فەراھەم كەر. دابىنكەر.

Proxy

پروكسى.

Proxy server

پروکسی سیرفره.

PSTN (Public Switched Telephone Network)

توٲری گشتی سویچی تهلهفون.

Public

گشتی.

Public directory

پیرستی گشتی.

Public Domain (PD)

بواری گشتی. نیټاقی گشتی.

Public key

کلیلی گشتی.

Put

نووسین.

PX

ناوهندی ئالوگوٲری تایبته.

Python

زمانی Python

Q

Q, q

هه قدهه مین پیتی ئەلف و بیی زمانی
ئینگلیزییه و به (کیو) گۆده کریۆ، کورت -
کراوهی گه لیک وشهیه.

Quake

کواک. جوړیکى یارییه. یه کیکه له یارییه کان
www.quake.com

Query

پرسیار. پرسیار لیکردن. پراوه گرتن.

Quick Time

بهرنامهی کیوک تایم. له نهزمی ویندۆز و
ماکتۆشدا بو پيشاندانی وینهیی جولۆ
وقیدیوی به کار دیت و، سودی لیوهر
دهگیری له و بووارهدا.

QUICKTRAN

کویکتران.

Quick viewers

پیشاندانی خیرا. پیشاندانه خیراکان.

Quiescent

خامۆش. ناچالاک.

Quinary

پینجی. پینجینهیی.

Quitting

وازهینان. وهستان.

QWERTY keyboard

تهخته کلیلی نامیری چاپکەر.

R

R, r

پیتی ههژدههه می ئهلف و بیی زمانی
ئینگلیزییه.

RAM

بیری گه یاندنی هه پره مهکی.

Real audio

ئالوگوپی دهنگی بو شیوهی قسه کردن وزمانی
ناسایی.

Real time

نهزمی کارپیکردن له کاتیکی ته واودا. په خشی
زیندوو. کاتی ته واو راسته قینه.

Rec. newsgroup

کومه له هه والیییهکانی جوړی (ئار.ئی.سی)

Refresh, refreshing

نوئیکردنه وه. تازه کردنه وه. بووژانه وه. چالاک-
کردنه وه.

Refresh button

دووگمه ی تازه کردنه وه.

Refresh rate

تیئکرای نوئیکردنه وه.

Reload

دووباره کردنه وه ی پیهه لگرتن.

Reload button

دووگمه ی دووباره پیهه لگرتن.

Remote

دوور، له دووره وه. په یوه ندی کردن به نامیره وه
به هوئی هیلی گه یاندنه وه.

Remote access

گه یاندن له دووره وه.

Remote control

دهست به سه رداگرتن له دووره وه. پیکخستن له
دووره وه.

Request for comment

داواپیشکه شکردنی سه رنج و تییبینی.

Response

وه لام. وه لامدانه وه. جوابدانه وه.

Response time

كاتى وه لآم دانه وه. كاتى نيوان داواكردن و
ئەنجامدانى فەرمانىكە بۇ ئەنجامى فەرمانەكە.

RF

شەپۆلى رادىيۆى. تەرەدودى رادىيۆى.

RFC

فایلیكە كەزانیاری تایبەت بە پىوانەكردن ، يان
پرۆتوكۆلى تایبەت بە ئىنتەرنېت لە خو
دەگریت.

RH

ناونیشانى راپۆرت.

Ring, web ring, webring

ئەلقە. ئەلقەى ویب.

Rio

ریۆ. دەستگای DimondRio PMP300

Robot

پۆبۆت. مروقى ئالى.

Route

كەنال. پارەو. رېرەو.

Router

شەپۆل.

Routine

رۆتین. بەرنامەى لاوهكى. بەرنامەى دیارى كراو.

RSAC

كۆمەلەى راپوژكارى بۇ بەرنامەكانى كات بەسەر
بردن و، سەرگەرمى.

RSA Security

كۆمپانىيايەكە، كە بە زۆرى لە بوواری ئاسایشى
دا كاردىكات.

www.rsasecurity.com

RSN

زۆر نزیك.

RT

كاتى تەواو پاست.

RTE

جیبە جیكردنى خۇكار(ئالى).

RTF

گونجاندىن و پىكخستنى دەقى ھونەرى.

R/W

خويندەنەھ/ئووسىن.

RZ

گەپانەھ بۇ سفر.

S

S, s

پىتى نۆزدەھەمى ئەلف و بىيى زمانى

ئىنگلىزىيە، بە (ئىس) دەخويندريئەھ.

Sic. Newsgroup

كۆمەلە ھەوالىيەكانى جۆرى Sic.

Scroll arrow

سەھمەكانى تىپەپاندن. ھاتوچۆپىكردن.

Scroll bar

شريتى تىپەپاندن و ھاتوچۆپىكردن.

Search

گەپان. دۆزىنەھ. دۆزەرەھ. بگەپ.

Search and replace

گەپان و لەجياتى دانان. دۆزىنەھو لە

شويىن دانان.

Search button

دوگمەى سىپچ. دوگمەى گەپان.

Search engine

بزوینهری گهپان. ئامییری گهپان.
بهرنامهیهکه که دهگهپریت له وشهکانی
پیبهریدا له دهقدا، یان له بنکهی زانیاریدا.
له تۆپی ئینتهرنییتدا، بهرنامهیهکه، که
دهگهپریت له وشهکانی پیبهریدا له
فایلهکان و، دهقه ئامادهکانی تۆپی
جیهانیدا، و کۆمهله ههوالییهکان و.....،
بهشهکانی تر.

Searcher

گهپرهر. بیگومان ژمارهیهکی زۆر گهپرهری
تایبهت و گشتیمان ههیه له جیهانی
ئینتهرنییتدا.

Secure electronic transaction

گۆرینه ئهلهکترونییه ئاسایشیهکان.

Secure electronic transaction
protocol

پروتۆکۆلی گۆرینهکانی ئهلهکترونی
ئاسایش.

S-HTTP

پروتۆکۆلی گواستنهوهی دهقی ئاسایش.

Secure server

بهرنامهی ئاسایشی. خزمهتگوزاری
ئاسایشی.

Secure socket layer

چینی پیوانهیی ئاسایشی.

Security

ئاسایشی. دابینکهری ئاسایشی.

Select

ههلبژاردن.

Serial

به‌رنامه‌ی به‌شداربوون.

Shock wave

نه‌زمی خزمه‌تگوزاری مالتیمیدیا.

Shock wave player

به‌رنامه‌ی کارپیکه‌ری فلاش و شوک وهیغ.

Short wave

کورت‌ه‌شه‌پۆل.شه‌پۆلی کورت.

Shopping cart

عاره‌بان‌ه‌ی بازپکردن. عاره‌بان‌ه‌ی کپین.

Signature, sign, signature file,
sig. file

ئیمزا. فایل ئیمزا. ناونیشان. نووسینی

دیجیتالی کوټای په‌یام و نامه‌ی
ئه‌له‌کترونی.

Simple mail transfer protocol

پروټوکۆلی گواستنه‌وه‌ی به‌ریدی ساده.

زنجیره. زنجیره‌یی. شتیك كه به‌شیوه‌ی
دووای یه‌ك بیټ. دووابه دووا.

Serial I/O

داغلكردن/وه‌رگرتنه‌وه‌ی زنجیره‌ی خزمه‌ت
گوزاری.

Server

خزمه‌تگوزاری. له توپری ئینتهرنیټ یان
توپره‌کانی تردا، به‌رنامه‌یه‌که وه‌لامی
فه‌رمانه‌کانی به‌رنامه‌ی به‌کاربه‌ر ده‌داته‌وه.

Set-top box

قوتوی داغلبوون.

SGML

زمانی دیاری کردنی گشتی پیوانه‌یی.

Share

به‌شداربوون.

Shareware

Simple network management protocol
پروتوكولى بەرپۆه بەرايەتى و، كارگىپرى
تۆپرى سادە.

Site
مالپەر.سایت.پىگە.شوین.

SLIP
پروتوكولى هیلى زنجیرهى ئىنتەرنېتى.

Smiley
پىكەنيناوى.هەست و سۆز بزوین. زەردە
خەنە.

Smiley face
پووی پىكەنيناوى. پووخسارى
پىكەنيناوى .

Sail mail
بەرىدى لولپىچى .زاراهیهكى گشتییه
بەكاردیت بو وه سفکردنى خزمەتگوزارى

ئاسايى خاو ،بە بەراورد لەگەل
خزمەتگوزارى بەرىدى ئەلەكترونى خپرا.
SNMP simple network
management protocol
پروتوكولى بەرپۆه بەرايەتى و كارگىپرى
تۆپرى سادە.
.Soc (.soc newsgroup)
كۆمەلەى هەوالى جۆرى Soc.
SOT
سەرەتای دەق.
Sound board
لەوحەى دەنگ.
Sound card
كارتى دەنگ.
Sound clip
پارچەى دەنگى.
Sound file
فایلى دەنگى. فایلى دەنگ.

فایلى دیجیتالییهکان که کاتیک چالاک
دەبیئت، دەنگ و موزیک و ڤهنگ نمایش
دەبیئت و، لیڤدەریت. شیوه و فۆرماتهکانی
فایلى دەنگى ئەمانەن:

- فایله دەنگییهکان:

.Au, .Mid, . Wav

- فایله دەنگى و تەسویرییهکان ئەمانەن:

.Aov, .Mov, .Mpg

Sound player

کارپیکەرى دەنگى. لیڤدەرى دەنگى. بەرنامە
- یە بۆ کارپیکردن و لیڤدانى فاسیله
دەنگییهکان تا گوئیستیان بین.

Source document

بەلگەنامەى سەرچاوه.

Space

بۆشای. ماوه.

Spam

سپام. پەيامیكى ئەلەكترونى ناپیویست و،
داوانەكراوه ونه ویستراوه، نیردراوه بۆ
كۆمەلیكى زۆر له خەلك لهیهككاتدا، وەبە
گشتی پەيامی بازرگانیهه.

Spamming

کارى نارەنى سپام.

Special

تایبەتى.

Special internet group

كۆمەلەى هەوالى بۆ مەبەستیكى دیارى
كراو.

Spider, robot, crawler, bot

ئامیرو بەرنامەى گەڤانە، که له لاپهڤه
ئىنتەرنىتدا کارى گەڤان ئەنجامدەدات.

Spidering

گەڤانى ئىنتەرنىتى.

SSL

چینی سوکیتەکانى ناسایشی.

Star media

دەروازەيەكە لە نيۆرك و لەسالى ۱۹۹۶دا
دامەزراوە، مەبەستلىي داھىنانى بازارە
بەلەھجەي (ئىسپانى-پرتوگالى-.....)
www.starmedia.com

Status bar

شريتى پروداوھكان. شريتى زانيارىيەكان.

Stop button

دووكمەي وھستاندن.

Stream

گوزەرو پىبازى زانيارى لە سەرچاوەوھ بۆ
ئامپىرى دەست بەسەرداگرتن و پىكخستن.

STX

سەرھتاي دەق.

Subject

بابەت.

Subscribe

بەشداربوون. ئابوونەدان.

Sun Micro system Inc.

كۆمپانىيەكى ناسراوى بالايە و، لە سالى
۱۹۸۲ دا دامەزرراوە.

Surf

ئامادەي پيشاندانى زانيارى ئامادەكراو و
دايىنكراو لە تۆپى ئىنتەرنېتدا .

Surfer

بگەپ.

Surfing

گەپانى ئىنتەرنېتى .

Surf watch

كۆمپانىيەكە لە سالى ۱۹۹۵دا دەستى بەكار
کردووە.

www.surfwatch.com

Sybase

كۆمپانىيە بەرھەمھىنانى بەرنامە و بانكى
زانيارىيە.

www.sybase.com

Sysop (system operator)

كارپىكەرى نەزم

T

T, t

پیتی بیسته می زمانی ئینگلیزییه و،
کورتکراوهی چه ندین وشه یه و به (تی) گو
ده کریت.

T1

په یوهندی ته له فۆنی به باندە فراوانه کانه وه
که توانای گواستنه وهی هه یه به خیرای
۱۵۴۴ ملیۆن بایت له چرکه یه کدا، یان
میگا بایت له چرکه یه کدا.

پروتوكولى دەست بەسەرداگرتن و رېكخستىن بۇ گواستىنەوہ.

TCP/IP

پروتوكولى ئىنتەرنىت و پروتوكولى دەست بەسەرداگرتنى گواستىنەوہ.

Technology

زانستى جىبەجىكىردن. زانستى تەكنە - لۆژى.

Telnet

تېل نىت. پروتوكولى تېل نىت.

Terabyte

تېرابت. يەكەى زانىيارىبە كە يەكسانە بە ۱۰۹۹۵۱۱۶۲۷۷۷۶ بايت. ترليون بايت. ئەم پىوانەيە بەكاردىت بۇ كارى ھەلگرتن و پاراستنى زانىيارىبە فراوانى بەرزەكان.

T2

ھەلگرتى تى دوو. توانى ھەلگرتن و گواستىنەوہى ۶۳۱۲ ميگابايتى ھەيە لە چركەيەكدا. يان ۶۴ كەنالى دەنگى.

T3

توانى گواستىنەوہو ھەلگرتنى ۴۴۷۳۶ ميگابايتى ھەيە لە چركەيەكدا، يان ۶۷۲ كەنالى دەنگى.

Tag

ھىما. نىشانە. يەكەى زانىيارىبەو بەكاردىت وەكو رېبەر يان مەرجهع. كە ھاوواتاى (ئالا - بەيداخ) ە.

Talk news group

كۆمەلە ھەوالىيەكانى جۆرى Talk.

TCP

Teracycle

تیرا سایکل. ملیون ملیون سوپر له چرکه -
یه کدا.

Terra

تیرا. یه کیکه له گه وره ترین ده روزهکانی
جیهان.

www.terra.com

Text

دهق. دهقی په یام.

Thread

پرشتهی په یام.

Thumbnail

وینهی بچوک. وینهی بچووکراوه. پیشان
-دانی وینه به بچوکی.

TIFF

به شیوهیهکی باو فورماتی فایل ییوانه ییه

که به کاردییت بو هه لگرتن و، پاراستن
(سه یف) ی وینه.

Title bar

شریتی ناو نیشان.

TLA

ناوی خواستراوی سی پیتی.

tn3270

جوړیکی تایبهتی تییل نیته که سودی
لیوه دهگیریت بو په یوهندی به
کو مپیوتهری IBM-هوه.

To:

له نامه و په یامی نه له کترۆنیدا، نه و هیما یه که
ناو نیشانی نیمه یلی نه و که سهی له به رده مدا
دهنووسی که په یام و نامه که ی بو ده نییریت.

Tool bar

شىرىتى ئامپرازهكان.

Top-level domain

بوارى پله بهرز.

Torvald, Linux

لىنووكس.

Traffic

ترافىك. مرور. جو له و پوشتنى پىيام له

نەزمى پەيوەندىيەكاندا.

Traffic analysers

شىكەرەوہى ترافىكى.

Transfer

گواستنه وه. گورپر. گويزره وه.

Transfer rate

تىكپراى گواستنه وه. نرخى گواستنه وه.

Translator

وهرگپر.

Tripod

كۆمپانىيەكى بوارى ئىنتەرنىتە، كه

خزمەت گوزارى بوواري دروستكردنى

سايىت يەككە له بوواري گرنگهكانى

وبەكارهينەر دەتوانىت بە شيوەيەكى

بىبەرامبەر و بەلاش سايىتى تيا دروست

بكات بو خوى.

Trojan horse

ئەسپى تەرۋادە. ئەسپى تروى. جورىكى

قايرۆسى كۆمپيوتهرى.

Troll

ناردنى پىيام بو كۆمەلەى ھەوالى يان

خزمەتگوزارى گفتوگوئى تر له ئىنتەرنىتدا.

TRUSTe

كۆمپانىيەكه، لە مارتسى ۱۹۹۶ دامەزراوه.

U

U, u

بیست و یهکهمین پیتی زمانی ئینگلیزییه
و به(یو)دهخویندریتهوه.

UA

ناوچهی بهکارهیینه.

UCSD

زمانی یوو.سی.ئیس.دی.

Uncompress

کردنهوهی پهستان.کردنهوهی پهستینراو.
گیرنهوهی فایللی پهستینراو بو شیوهی
بنچینهی خوئی و پیش پهستانهکهی.

Under construction

لهژیئر نویکردنهوهدایه.لهژیئر بنیات نان دایه.

Uniform/universal resource
locator

پروانه URL.

UNIX

یونیکس.

Undo

پاشگه زبوونهوه.هلهوه شاندهوهی فهمانیک.

Unzip

کردنهوهو هلهوه شاندهوهی پهستان. لابر
-دنی پهستان لهسهه فایللی پهستینراو.

Update

نویکردنهوه. تازهکردنهوه.

Upload

http://www و WWW كە بەماناى تۆپرى
پووبەر فراوانى (جالجالۆكەى) جيهانى
دېت ، و ناوى مالىپەر domail
،پاشگر nam، .org، .com،
(.net,....) وه همدىك جار پاشگرىكى
دىكەش له كۆتايدا دېت كه هيمايه بۆ
ناوى ولاتىكى ديارى كراو (به زۆرى).

URL:

http://www.pukmedia.com

http://www.kdp.info

Usenet, USENET, use net

تۆپرى به كارهيئان. تۆپرى يوسنيت. تۆرىكى
فراوانه بۆ نهزمى يونيكس.

User

به كارهيئەر. به كاربەر. به شدار بوو.

User ID, user name

گواستنه وهى زانيارى له نهزمى به كار -
هيئهره وه بۆ ناميرى كۆمپيوتهرى دوور
.يان دابه زاندىن فىل و زانياريه كان بۆ
مالپه پرى ئىنتەرنېت.

Uploading

دابه زاندىن و گواستنه وهى زانيارى بۆ ناو
كۆمپيوتهرى يان سايت.

Urban legend

ئهفسانهى ناسراو. ئهفسانهى زۆر بلاو.
مه بهست بلاو كردنه وه و گيئرانه وهى چيرۆكه
ئهفسانه ييه كانه له مالپه پره كانى ئىنتەرنېت
دا.

URL

هه موو ناونيشانى مالپه پرىك به URL ناو
ده برىت ، كه له چه ند به شىك پىك دىت وه كو

V

V, v

پىتى (بىست و دووهەمىن) ى زمانى
ئىنگلىزىيە، بە(قى) دەخوئندىتەو.

VCR-style mechanism

كارپىكردن بە شىوہى ئامىرى قىديو.

VDE

داغلكردنى زانىارى دەنگى. چوونە ژورەوہ
ى زانىارى دەنگى.

VDO Live

بەرنامەيەكە، كە سودى لىوہر دەگىرېت بۇ
بىنىنى قىديو.

ناوى بەكارهينەر، ناوى بەشداربوو. ناسنا
-مەى بەكاربەر.

UUCP

بەرنامەى UUCP.

Uudecode

بەرنامەى UUDcode

Uuencode

بەرنامەى uuencode. لە بەرنامەى
يونىكس دا، گۆرەرى فىلى دووانىيە بۇ
ASCII بە بى لەناوچوونى زانىارى.

UUpC

بەرنامەى UUPC، كە گونجاوہ لەگەل
كۆمپىوتەرى IBM و بەكاردېت لەگەل.

Verisign Inc

كۆمپانىيا يەكى كالىفۆرنىيا يىپە.

www.verisign.com

Veronica

خزمەتگوزارى قىرۇنىكا.

Version

نەۋە. نووسخە.

Video

قىدىۋ.

Video conference

كۆنفرانسى قىدىۋى. پەيوەندى نىۋان دوو

يان چەن كەسىكە لە رىگەى تۇرى

كۆمپىوتەرى (ئىنتەرنېتى) يەۋە ،كە

دەتوانرېت دەنگ و پەنگى يەكتى

بىنرېت.

Viewer

پىشاندەر. نىشاندەر.

Virtual

گرىمانەىى. بەپاستى. تەۋاۋ. پاستى.

Virtual domain

دۆمەين.

Virtual mail

پروانە ئىمەيل.

Virtual reality (VR)

راستەقىنەىى گرىمانەىى.

Virus

قايرۇس. بەشىكە لە كۆدى بەرنامەيەك

كەخۇى كۆپى دەكات بى ئەۋەى

پروخسەت لە بەكارھىنەر ۋەرىگرېت ،ۋاتە

بىپرسى بەكارھىنەر دېتە ناۋ نامىرى

كۆمپىوتەر و زۇر جار زىان بە كۆمپىوتەر

W

W, w

بيست و سيھەمىن پىتى زمانى ئىنگلىزىيە
و بە (دەبلىوو) دەخوئندىتەوہ.

W

تۆرى پەيوەندى جىھانى.

W3

ناوى خواستراوى تۆرى پەيوەندى
جىھانىيە.

W3c

كنسرسیۆمى نىودەولەتى كەلە ئۆكتوبەرى
سالى ۱۹۹۴ دامەزراوہ.

دەگە يەنىت. بىگومان قايرۆسەكان
جۆريان زۆرەو بە گویرەى جۆرەكەشيان
كارى تايبەتى ئەجامدەدەن لە سەر
ئامپىرى كۆمپىوتەرەكەو ھەندىكيان زيانى
گەرە بە كۆمپىوتەر دەگەيەنن و
ھەندىكيان كەمتر.

Voice

دەنگ.

Voice unit

يەكەى دەنگ.

Vortal

دەروازەى گشتى.

VPN

تۆرى تايبەتى گریمانەيى.

WAIS

خزمەتكارى زانىيارى تۆپى فراوان.

Wallet

والېت.

Walt disney internet group

گروھى ئىنتەرنېتى والېت دىزنى .

www.disney.com

WAN (wide Area Network)

تۆپى پروبەر فراوان.

WAP

پروتوكولى بىوايەرى بەرنامەى جىبەجى -

كارى و بەكاربەر.

.Wav

فۆرماتى فايلى دەنگى. شىوھى فايلى

دەنگى.

Web

ويب. دەقى تۆپى جىھانى بۆ

پەيوەندىيەكان . ناونىشان، كە بەزۆرى بە

WWW نىشان دەدرىت و دەستپىدەكات.

ويب سايت. لاپەرھى ويب.

Web address

ناونىشانى ويب.

Web authoring

دانانى ويب.

Web browser

بگەپى ويب. پيشاندەرى ويب.

Web development

بەرەوپيشچونى ويب.

Web document

دۆكۆمىنتى ويب.

Web master

بەرپىوہبەرى (لېپرسراوى) مالپەر.

Web page

لاپه‌ره‌ی ئینتهرنیټ.

Web site, web site, web presence, site

ویب سایت.

Web site, web camera, cam, live cam

ویب کام. کامی‌رایی ویب.

Webcasting

ناردنی فایل‌ی دهنگی و ته‌سویری له ریگه‌ی ئینتهرنیټه‌وه.

Webcrawler

ویب کراوله‌ریه‌کیک بوو له مائه‌په‌ره ناسراوه‌کانی گه‌ران.

www.webcrawler.com

Web mail

ویب مه‌یل. به‌نامه‌ی ناردنی نامه له لاپه‌ره‌ی ئینتهرنیټ(ویب)دا.

Web TV

ویب تی‌تی. کۆمپانیایه‌که له ساڵی ۱۹۹۵ دا دامه‌زراوه.

www.webtv.com

White paper

لاپه‌ره‌ی سپی.

Whois

بانکی زانیاری Inter Nic

Wide Area Information System/Service

نه‌زمی (خزمه‌تکاری) پووبه‌ر فراوان.

Wide Area Network (WAN)

تۆری پووبه‌ر فراوان.

Wide Area Telephone service

X

X, x

بيست و چوارەمىن پىتى زمانى ئىنگلىز -
يىھو، بە (ئىكس) دەخوئىرنىتەۋە.

XMODEM

پروتوكولى گواستىنەۋەى فايلى نا دۇنياكان
بۇ كومپيوتەرى كەسى PC.

XML

زمانى ئىكس. ئىم. ئىل.

XMT

گواستىنەۋە.

خزمەتگوزارى تەلەفونى لە پروبەرىكى
فراۋاندا.

Win zip

وين زيپ. بەرنامەيەكى تايىبەتە بە پەستان
- دن و كەمكردنەۋەى كىشى فايلىكان.

www.winzip.com

Wired

يەكىكە لە ناسراوترىن و، بالاترىن
گۇقارەكانى نيو تۇرى ئىنتەرنېت.

www.wired.com

Wireless

بى وايەر. پەيوەندى بىوايەر.

Wireless application protocol

پروتوكولى جىبەجىكردنى بى وايەر.

Worm

كرم. ورم.

X-Off

ئیکس ئۆف .

X-on

ئیکس ئۆن .

XON/XOFF

ناردن/وهستاندن .

X-windows system

نهمی Xwindows

Y

Y, y

بیست و پینجهمین پیتی ئهلف و بیی
زمانی

ئینگلیزییه، به(وای) دهخویندریتهوه .

Ya.com

دهروازهی گریڈراو به Jazztel که له سالی
۱۹۹۹دا له بازاری ئیسپانیا هاته مهیدان .

www.ya.com

Yahoo!

ياهو.یه کیکه له مالپه ره پرخمهت
گوزارییهکانی جیهانی ئینتهرنییت .

www.yahoo.com

Year book

رئبهری سالانه.

Yellow page

لاپهپرهی زهره.

Y Modem

مؤدیمی وای.

Yotta

یووتا.

Y Signal

هیمای دووانی .سیگنالی دووانی .

Z

Z, z

بیست و شهشهمین پیٲی ئهلف و بیٲی
زمانی ئینگلیزییه و به (زیٲ) دهخوین-
دریٲهوه.

Zero

سفر.

Zero address code

کۆدی بی ناونیشان.

Zero bits

بت سفر.

Zero centers

ناوهندی سفر.

Zip

زیپ.

Zip driver

بزوینهری دیسکی زیپ.

Z Modem

مۆدیمی زیت.

Zone

ناوچه.

گرنگترین

زاراهکانی چات

4ever بۆهه مىشەي
A/S/L تەمەن/پەرگەز/ولات
AAMOF لەپراستىدا.
Adult گەورەسال. سەرۆههژدەسال
After you تۆبفەر موو
AMBW باشتىن ئارەزووكانم
AWASH مەست. سەرخوش
ATTN سەرنج. ئاوردانەو بەلای شتىكدا
AYT لىرە. لىرەدا. لىرەي
B. بوو.
B-day پۆژى لە داىك بوون.
B4N خودا حافىز
BBB خودا حافىز ئەزىزم
BBFN خودا حافىز

BBIAB چەند ساتىكى تر دەگەرئىمەو
Bbn بەزووى دەگەرئىمەو
OFF تۆرە. عەسەبى
BS پىكەنىنى قاقا
Byliner پۆژنامە نووس
C زانىن
CM پەيوەندىم پىوەبەكە
CP پەيامى گالتەوگەپ
CUIA لەكاتىكرتر دەتېئىنمەو
Comp كۆمپىوتە
CYM بىروبۆچونت بگۆرە
DAY خەوم پىوەبىنىت
DBAS ھەست بەغەرىبى مەكە
DETI بىرىشى لىمەكەرەو

DH میردی ئەزیزم
DIKU ئایا من تۆ دەناسم؟
DK نات ناسم. نه مدیوی
DLTM درۆم له گه‌ل مه‌که
DW هاوسه‌ری ئەزیزم
DWIM به‌راسته‌مه، شوخی ناکه‌م
ESAD هیچ وپوچ. ونبه له‌به‌رچاوم
F2F پرووبه‌پروو
FC پارانه‌وه
Febb بی‌میشک. ده‌به‌نگ
FDAD برۆ، ونبه
FTBOMH له‌ناخی دلمه‌وه
FURTB گه‌یشته‌ ئاستی ته‌قین
Goga دیوانه‌

GAL بزێیه، خوش رابویره.
Give it a rest بیده‌نگ به
Good looking زیبا. جوان
Goose عه‌قلسوک. بی عه‌قل
Gosh خودایه
GRB باش. فره باش
Greeting درود. سلاو
GTH برۆ به‌ جه‌ه‌نه‌م
GTSY به‌ بینینت خوشحالم
H باوه‌شپیاکردن
Heart دل
Hi سلاو
HT له‌وییت
IAE به‌هه‌رحال

IMS داوای لیبوودن دهکهه
INMP ئهوه گرتی من نییه
IR ولاتی ئیران
IQ ولاتی ئیراق
KIT خودا حافیز
COOL جوان. چاک. بهرز. بالآ
KYFC دوو عام بو بکه
L پیکه نین
LACY ژنانه
Like hell پرواناکهه
Lounge Lizard مروقی ته مه
LUWAMH ئیجازه بده تهها بیینه
هاوپی
LY عاشقت. خوشه ویستت

LY4E عاشقی هه میسه یی
LYLAS وه کو برای خوم خوشم دهوی
LYLAS وه کو خوشکم خوشم دهوی
Lush House مه یخانه
M بوو
ME2 منیش هه روه ها
Min دهقه
Mingy ره زیل
Morf پیاو یان ژن
N.B.T گرنگ نییه
Nice meeting you خوشحالم به
بینینت (چاوپیکه وتنت)
NRG هیژ. ئینیرژی
Oak بیکهه و کوپی. بیعه یب

OBO باشترین پیشنیار
PDS هاوارمهکه
Phot وینه
Pic وینه
PLS تکایه
Pov دیدگا
PPL خه لکی
PPR کاغه ز. یاداشت
PTMM زیاتر بلی له باره یه وه
Q پرسیار
QSL وه لام
QT به نمه ک
Qve passa... چیی؟
R ههیت. لییرهیت

Rave ناهاهنگ وجه ژنی گه وره
RE سلاو دوو باره
RL ژیانی راسته قینه
RNT نییت، لییره نییت
Rotten Luck بی شه نس
Ru There?? لییره ی؟
Say cheese زه رده خه نه یه ک بکه
Says you? چی نه لییت؟
Scoop هه والی تازه
Scream هاوار. زریکه
Spicy ئاره زوواوی. شه هوانی
SRY ببوره
SU بیدهنگ به
TILII راستی بلی

سهره و دا. سهره داو Tip off
پشت به من بیهسته TM
دهستلیدان Touch
چییه?? TSUP
تۆ U
ناشرین Ugly
تۆ بۆمنی؟ You Are for Me
چاوداگرتن *W*
پووخواو. پووخوانی تهواو WAEF
بیرله چی دهکه یته وه WDYT
بیهاو پئی کوپ WOB
بیهاو پئی کچ WOG
ویسکی. مه شروب Woolfe waer

شووم پییده که یته؟ ده بیته WYMM
هاوسهرم؟
جوانه مهرگ YM
زۆر به خیری پیی YVM

سوپاس بو خودای گهوره ومیهره بان ته واوبوو.

ئهم فهرهنگانه له ناینده دا چاپده کریین

۱- فهرهنگی کۆمپیوتەر و تهکنه لوژیای

زانیا رییه کان/گیرفانی

ئینگلیزی-کوردی

۲- فهرهنگی کورتکراوهکانی تهکنه لوژیای

زانیا رییه کان

ئینگلیزی-کوردی

۳- فهرهنگی پزشکی /گیرفانی

ئینگلیزی- کوردی

۴- فهرهنگی کۆمپیوتەر و ئینتهرنییت و

تهکنه لوژیای زانیا رییه کان/گهوره

ئینگلیزی - کوردی

۵- فهرهنگی پزشکی /گهوره

۶- فهرهنگی ناوی کوردی

7- فهرهنگی زانستی به دوو شیوه /گهوره

و بچووک (گیرفانی)